



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
Одељење за ратне злочине
К-По₂ број 1/23
Дана: 20.11.2025.године
Београд
Устаничка број 29

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ - Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судије Бојана Мишића, председника већа и судија Мирјане Илић и Зоране Трајковић, чланова већа, са записничарем Надом Кнежевић, у кривичном предмету против **окривљеног Јована Радана** због кривичног дела ратни злочини против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, по оптужници Јавног тужилаштва за ратне злочине КТО број 2/23 од 18.04.2023.године, уређена актом од 15.12.2023. године, након одржаног главног претреса започетог дана 16.07.2024.године, окончаног дана 28.10.2025.године, у присуству Јавног тужиоца за ратне злочине Милоша Самарцића, окривљеног и његових бранилаца адв.Драгана Микеша и адв.Александре Зекић Јолдић, већином гласова је донео и објавио дана 20.11.2025. године,

ПРЕСУДУ

Окривљени Јован Радан,

Крив је

Што је:

Током октобра и новембра 1991.године, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба и то немеђународног оружаног сукоба који је постојао у Републици Хрватској, која се тада налазила у саставу тадашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, између Југословенске Народне Армије, Територијалне одбране, Добровољачких јединица са једне стране и организованих

оружаних формација тзв.Збора народне гарде (ЗНГ) и Министарства унутрашњих послова Хрватске са друге стране, супротно чл. 3 ст. 1 тач. ц), чл.27 ст.2 IV Женеуске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године и члана 4 став 2 тачка е) Допунског протокола уз Женеуске конвенције од 12.08.1949.године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), као припадник Територијалне одбране, три пута извршио силовање над цивилом [REDACTED], тако што је:

У више наврата долазио у породичну кућу која се налазила у тада [REDACTED] улици у Вуковару, где је оштећена била привремено смештеца те је три пута принудио на обљубу оштећену употребом силе и претњом да ће непосредно напасти на живот и тело оштећене тако што је увек долазио наоружан, па је приликом првог доласка запретио оштећеној да може довести још људи да је силују уколико се буде опирала, питао је да ли је трудна и рекао да „Хрватице треба све јебати да рађају српску децу“, те се скинуо и насрнуо на оштећену, насилно јој скинуо одећу, легао преко ње па на силу ставио свој полни орган у њен, да би се након обљубе обукао и отишао, те је након тога још у два наврата дошао у вечерњим часовима у кућу у којој је била оштећена, наоружан и у униформи, па би се сваки пут скинуо, насилно скинуо оштећену и легао преко ње те ставио свој полни орган у полни орган оштећене, након чега се по обављеном чину облачио и одлазио,

- чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ.

-па га суд на основу наведених законских прописа и применом одредби члана 4, 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ

О С У Ђ У Ј Е

на казну затвора у трајању од 7 (седам) година.

На основу члана 264 став 1 ЗКП у вези члана 261 ЗКП **обавезује се** окривљени Јован Радан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 87.514,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, а под претњом принудног извршења.

О б р а з л о ж е њ е

Оптужницом Јавног тужилаштва за ратне злочине КТО број 2/23 од 18.04.2023.године, која је уређена актом од 15.12.2023.године окр.Јовану Радану стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ.

Разматрајући надлежност овога суда, суд је имао у виду да је одредбама члана 2, 3, 9 и 10 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине прописано да је Одељење за ратне злочине Вишег суда у Београду надлежно за вођење поступка за кривична дела, која су извршена на територији бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, без обзира на држављанство учиниоца или жртве, а ради се између осталог о делима против човечности и других добара заштићеним међународним иравом одређена у члановима 370-384 и члана 385 и

386 Кривичног законика (а која су одређена и у глави XVI Кривичног закона Савезне Републике Југославије, а и у глави XVI КЗ СФРЈ) и тешка кршења међународног хуманитарног права извршена на територији бивше Југославије од 01.01.1991. године, која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију, па налази да је за вођење овог поступка надлежан Виши суд у Београду – Одељење за ратне злочине.

У доказном поступку на главном претресу суд је саслушао окривљеног Јована Радана (транскрипт са главног претреса од 16.07.2024.године и од 28.10.2025.године), те је у складу са одредбама Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима и члана 9 Другог додатног протокола уз ову Конвенцију, на главном претресу одржаном дана 16.12.2024.године испитао оштећену [REDACTED] и сведока [REDACTED] путем видео конференцијске везе успостављене са Жупанијским судом у Осијеку, а пре испитивања оштећене и сведока од стране судије Жупанијског суда у Осијеку, утврђен је и потврђен њихов идентитет, те је на истом главном претресу уз сагласност странака извршио увид у Записник, достављен од стране Жупанијског одвјетништва у Осијеку РХ бр.Кис-ДО-68/2020 од 03.08.2023.године, о препознавању особа Полицијске поставе Опатија број: 511-09-77-03/4-238/2001 од 11.10.2021. године заједно са припадајућом документацијом и то са пописом особа и фото албумом (регистратор бр. 1, списка предмета Кти.3/22, стране од 41/10 до 47/11).

У наставку доказног поступка суд је на главном претресу од 14.03.2025.године, а на основу члана 406 став 1 тачка 1 и члана 405 ЗКП извршио увид и прочитао записнике Жупанијског државног одвјетништва у Осијеку о испитивању свједока [REDACTED] и [REDACTED], док је на главном претресу од 17.09.2025.године извршио увид у антрополошко вештачење извршено од стране судског вештака др Марије Ђурић Срејић од 09.04.2025.године, испитао судског вештака др Марију Ђурић Срејић и сведока [REDACTED] и извршио увид у фотографије оптуженог достављене од стране Полицијске управе Нови Сад, Одељења за путне исправе (странице 84 - 85 претресних списка предмета К По2 1/23), записник о испитивању сведока-оштећене [REDACTED] број 3 Кир-РЗ-30/2022-7 од 06. просинца 2022. године сачињен у Жупанијском суду у Осијеку по замолници (регистратор 1, списка предмета Кти.3/22, стране од 26 до 29), одговор Полицијске постаје Опатија, Полицијске управе Приморско-горанске, Министарство унутрашњих послова Републике Хрватске од 10. ожујка 2025. године, (страна 144/90/4 претресних списка предмета К По2 1/23 и одговор Министарства правосуђа Републике Хрватске од 07. травња 2025. године са одбијајућом пресудом Жупанијског суда у Осијеку нисловни број 7 КРЗ 20/2012-38 у односу на оптуженог Јована Радана, од 21. свибња 2020. године, правосмоћна 12.06.2020. године (страна 147/93 од 1-6 претресних списка предмета К По2 1/23), па је ценећи све изведене доказе, брижљиво и савесно, како појединачно тако и у њиховој међусобној повезаности, у смислу чл.419 ст.2 ЗКП, непристрасно и по слободном судијском уверењу, сходно чл.16 ЗКП утврдио чињенично стање као у изреци пресуде, у чију је извесност увереп, са закључком о несумњивом постојању чињеница заснованим на објективним мерилима расуђивања.

За оштећену и сведока [REDACTED], овом суду су достављени записници о испитивању истих пред Жупанијским државним одвјетништвом у Осијеку и Жупанијским судом у Осијеку, а који сведоци су потом дали свој исказ на главном претресу. Њихови искази дати пред Жупанијским државним одвјетништвом у Осијеку или Жупанијским судом у Осијеку, су им предочавани током поступка, па је ове изјаве

суд третирао као саставни део исказа сведока, који су предмет оцене од стране овога већа, а о чему ће касније бити речи.

Окр.Јован Радан је у својој одбрани коју је дао у Тужилаштву за ратне злочине дана 01.12.2022.године навео да не зна зашто је уопште оптужен јер није био уопште у том неком фризерском салону, не зна ни где је он, нити познаје ту особу. Затечен је и не зна шта да каже. Какво силовање, какви бакрачи. У критичном периоду је био мобилисан од стране Територијалне одбране, односно чим су ослободили део његовог града, мобилисали су га и обукли. Дали су му распоред да иде на „Велепромет“ као обезбеђење, а после тога је ишао у „Вутекс“. Био је и у обезбеђењу „Винарије“ и „Модатекса“ да се не би развлачила имовина. Био је радна јединица, заштитни вод један јер су га по мускулатури тако одредили. Нису га одредили да иде у прве редове јер није за неке борбе. На помнутим местима је радио шта су му рекли. Од опреме је имао полуаутоматску пушку, а од одеће тепковску јакну, каро сечену, СМБ обичну и војничке панталоне јер није било за њега броја праве униформе. Тамо, на подручју Вуковара је боравио до пада, до 18. када су изашли сви цивили и све остало. И „Велепромет“ се затворио и прешао у трговачко предузеће. Надређени му је био [REDACTED], [REDACTED] су га звали, а још су били капетан прве класе [REDACTED] који је био у београдској војној полицији, полицајац [REDACTED] и [REDACTED] мајор. Војска није могла баш да шета куд год, била је ту дисциплина мало јача, а полицијски сат је био од 5 сати и није се смело кретати нигде. Нису му познате [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

На главном претресу одржаном дана 16.07.2024.године окривљени је остао при одбрани коју је дао у Тужилаштву за ратне злочине дана 01.12.2022.године те је додао да се на припремном рочишту изјаснио када је навео да се не осећа кривим и не признаје оптужницу, те да не признаје да је обилазио и посећивао ту кућу, да је истина да је та кућа била тамо где је и он био, да није спорно да је током октобра и новембра 1991.године био у Вуковару, али да су сви остали наводи спорни. Такође је додао да на оптужницу нема шта да каже и да ће се бранити ћутањем, те да му је здравствено стање такво да је једва дошао у суд.

На главном претресу одржаном дана 28.10.2025.године окривљени је своју одбрану изнео у целости, променивши ранију одлуку да се брани ћутањем и навео да је затечен оптужбом јер [REDACTED] уопште не познаје и никад је није ни видео. Приписано му је дело које није учинио и са тим што се њој можда десило, нема везе. Рођен је 1955. године у Вуковару где је завршио средњу школу и запослио се у „Вутексу“.

На посебна питања свог браниоца навео је да је у фабрици „Вутекс“, радио као сменовођа, након чега му је руководећи састав фабрике, због залагања, предложило да упише неку вишу школу у Вараждину на терет предузећа. Уписао је Текстилни факултет у Загребу са истурепим одељењем у Вараждину и за две године је дипломирао као инжењер текстилно-механичке технологије. Био је стипендиста „Вутекса“, тако да у њему није ни прекидао рад, већ је добијао слободне дане за испите и колоквијуме. По завршетку факултета, у фабрици се одвијао један развојни пут, па је ангажован на отварању повог погона фабрике „АлпенАдриа“, а ставили су га да буде паралелно и сменовођа. Све послове је одрађивао максимално. „Вутекс“ је тада имао око 1150 радника од којих је 70% било жена јер је то текстилна фабрика, а 30% мушкараца који су обављали послове мајстора, руководиоца. У смени је имао око 270 радника од чега је било 200 жена и никада ниједна радница није дала приговор да се непримерено попашао према њима. Национални састав радника је био можда око 55% Хрвата и 37%

Срба, плус националне мањине, док је више било хрватских руководилаца, што је касније сазнао, а са којима никад није имао проблем у раду, поштовали су се. После рата у Хрватској су се виђали и поздрављали „здро-здро“. Неки су напустили Вуковар, а неки су се вратили и радили у фабрици. У Вуковару је било 40.000 становника које је било мешовито, и хрватско и српско, готово сви су се познавали из виђења и никаквих проблема нису имали, све до сада. Тињање у Вуковару је почело још у мају 1990. године, производња у фабрици је радила у четири смене и није било проблема, мада су се неки, од руководећег кадра, већ повукли. Радници су радили али се осећала нека подела што се видело у мензи када су почели да се деле Хрвати и Срби. Производња баш и није толико трпела до момената када су почеле провокације, када су се хрватске паравојне јединице наоружавале и када је почело малтретирање српског становништва. У Вуковару је било 19 нација отприлике, претежно Хрвата, па онда Срба и мало Русина, Пољака, Мађара. У месту где је он живео било је мешовито становништво и сви су се добро слагали, а када је почео рат, људи су се определили свако на своју страну. Када су се осетиле поделе, своју фамилију је послао код пријатеља. Пошто је супруг његове сестре из Босне, отишли су у Босну. Он није хтео да иде, мислио је да ће та криза брзо проћи, али како је ситуација била све гора, морао је да напусти кућу, али се више из Вуковара није могло изаћи. Отишао је у пасеље Петрова Гора, у ком је претежно живео српски живаљ. Тамо је већ била постављена ЈНА војска и они су га мобилисали у Територијалну одбрану. Пошто је мала касарна у Вуковару била под блокадом од стране паравојне јединице војске, „Велепромет“ је био као касарна од ЈНА и од Територијалне одбране. Мобилисан је као обичан војник, није имао никакво руководеће место у војци, имао је своје претпостављене официре. Када је дошао, дали су му максирну униформу, једну тенковску зелену јакну, полуаутоматску пушку, али су им након неког времена наредили да те пушке врате, па су их задужили аутоматским оружјем. После тога су ишли на обезбеђење. Јединица у којој је мобилисан је имала задатак да држи линију фронта. На задатку се у почетку задржавао 5-6 дана, али када се ситуација заоштрила није више било одмора. Линију и јединицу није могао да напусти јер би на тај начин дезертирао. Војни критеријуми су били жестоки. У „Велепромету“ су ишли да се такорећи одморе, оперу, оснаже, наспавају, јер на линији пије било спавања, пуцало се, биле су провокације нон-стоп и са једне и са друге стране. Једва су чекали да уђу у „Велепромет“. „Велепромет“ је био као касарна, имао је стражу, пријавницу и могло се изаћи ако ти неко да пропусницу. Никада није изашао из фабрике јер није ни имао куда да иде, све је било под отвореном ватром и владао је полицијски сат, тако да чим мрачак падне, више кретања нема. У „Велепромету“ је зазирао пеке цивиле, јер су они долазили како је ко успео да се извуче из града, а одатле су одлазили гди је ко хтео, у Загреб, за Босну, за Београд, према Србији. Долазили су аутобуси који су их одвозили. Национална структура цивила је била мешапа, више се пије знало ни ко је шта. Колико зна нико од њих није био заробљен. Заједно су се хранили са војском у мензи. Није знао да се неки цивили смештају у околне куће. У касарни је о свему одлучивао командни кадар [REDACTED] [REDACTED] официр, војни полицајац, капетан прве класе, који је био бог и батина тамо, а било је још официра. Ратна дејства у Вуковару су трајала до 18. на 19. новембар. Када су се ратна дејства завршила свратио је кући. Породици Тишов, који су Хрвати и са којом је велики пријатељ био, а које је затекао у „Велепромету“ обзиром да је њихова кућа била тотално срушена, је дао кључеве од своје куће да станују у њој, где су дочекали и крај рата. Њих је било седморо. Након рата, вратила му се прво жена, а после и мајка и син и почели су нормално да живе. Њега су одмах ангажовали око фабрике, да се сапира и покрене, али је то била велика мука. У „Велепромет“, сем као у касарну, није никад одлазио, тамо није радио. Није никад давао било какву изјаву за Хрватску телевизију. 1995. године се одселио за Србију, Нови Сад, сазнао је да је упражњено радно место у Карловцима, па је конкурисао. Тамо и сада живи. Није знао

да се против њега воде неки поступци у Републици Хрватској. Сазнао је када је овде подигнута оптужница и када га је Тужилаштво звало. [REDACTED] је, мисли, главни актер овог суђења. Познато му је име и зна да станује у његовој улици у Вуковару, само ниже од њега. [REDACTED] је дошла у Нови Сад, напала га је, довела телевизију „Н1“ и говорила да он зна где је њен тата погинуо и где је сахрањен. О томе нема појма. Познавао јој је оца јер је становао недалеко од њега, а био је упечатљив јер је био у инвалидским колицима због парализе од детињства. Није спомињала [REDACTED]. Напала га је и кад је долазио у суд, свашта му је викала, добро се уздржао. [REDACTED] му није позната, није учествовао нити му је познато шта се дешавало са њом. Није рекао [REDACTED] да све Хрватице треба јебати да би рађале српску децу. То не би могао ни да каже јер није имао са њом никакав контакт. Ником никад то не би рекао. Био је ожењен човек, знао је шта је и какав је. Интересантно је да ту реченицу много жена понавља, на му није јасно то што све имају исти вокабулар, исти текст. Мисли да је то инструктирано с неке друге стране.

На посебна питања председника већа, окривљени је навео да је у критичном периоду, дакле 1991. године, имао 36 година, био је ожењен и имао је сина од 12 година. У периоду док је био у „Велепромету“, у касарни, његова мајка, син, супруга и сестра су били у Прњавору у Босни код сестре која је удата за Босанца из Прњавора, а он је остао да сачува своју и сестрину кућу. Његова кућа није била поштеђена рушења, али су мале гранате ударале па је оштећена. У њој није нико боравио, сем Тишова кад су дошли из „Велепромета“, када су се повукли. [REDACTED] улица је била уздужна улица, дугачка 3-4 километра, и простира се до центра града и бочна улица је била пресек на раскршћу, тако да су је са оне стране заузели Хрвати, а са ове су је држали Срби. У почетку није могао отићи својој кући, а нису ни Тишови, све док Срби нису заузели нижи део улице, према граду и центру. [REDACTED] је сама рекла да очевид није вршен, да су њој презентирали слике неког фоторобота и да није ни знала ко је он и како изгледа. То му је мало чудно. Госпођу [REDACTED] није ни видео ни чуо, нити је био по кућама нечијим. Никад није ишао, намерно је избегавао јер су свашта радили.

У вези са критичним догађајем пре свега је испитана оштећена [REDACTED], као сведок, а затим и сведок [REDACTED].

Оштећена [REDACTED] је у свом исказу који је дала у Жупанијском државном одвјетништву у Осјеку дана 05. ожујка 2012. године навела да је током непријатељске агресије на Вуковар била у породичној кући својих суседа [REDACTED] са мужевљевим дедом, обзиром да је њихова кућа била срушена. 20. листопада 1991. године у улицу су упали наоружани припадници непријатељских снага, обучени у шарене униформе. Сећа се да је деда рекао да се не брине јер је ту [REDACTED] син. Из подрума су их извели напоље те кад се примирила јака пуцњава, одвели су их до неког штаба где су чекали превоз. Од једног војника је чула да их воде у „Велепромет“ и да је најбоље да измисли неко име како би што пре и лакше дошла до Београда и на тај начин се спасила. Још јој је рекао да има среће да је са Србима јер би је у противном одвели у касарну. Сећа се да јој је војник који је био са њима у комбију којим су превезени у „Велепромет“ рекао да само каже да је Српкиња и да ће све бити у реду, међутим чим су стали одмах су је ухватили за руку и одвојили од осталих те одвели на испитивање, јер су, мисли, добили дојаву да је Хрватица и да јој је супруг био припадник Збора народне гарде. Тамо су инсинуирали да је снајнериста и да је са [REDACTED] куће с прозорчића пуцала по њима. Мисли да су је испитивале особе по имену [REDACTED] и [REDACTED]. Након испитивања су је сместили са осталим цивилима у неку затворену просторију, мисли хангар. Ту је преноћила и ујутро када су

распоређивали ко ће где да иде, на тражење мужевљевог деде да иде са њим у Петровце, нису то допустили већ су рекли су да не иде нигде. Због дединог инсистирања, завршио је у затвору, а њу су поновно водили на испитивање. Сећа се да су јој након испитивања показали кроз прозор један транспортер којим је требала да буде превезена у касарну. Јако се уплашила. [REDACTED] је рекао да не иде нигде и да ће остати ту те да ће он гарантовати за њу, обзиром да познаје њену породицу, након чега ју је одвео из „Веленпромета“ у неку кућу где је пре био фризерски салон. На капију те куће је морала да стави белу крпу што је био знак да су ту цивили и да нико ту не сме да дође или неког одведе. Када је излазила напоље око руке је морала да има завезану белу траку, а и она је настојала да се камуфлира ради своје заштите тако што се облачила и стављала мараму на главу, као старије жене. [REDACTED] јој је рекао да се, ако је неко пита за име, представи као [REDACTED] те да напомене да је већ испитана у „Велепромету“ и да он за њу гарантује. Други дан њеног боравка у тој кући у исту је ушао један мушкарац у СМБ униформи. На глави је имао капу са звездом петокраком и био је наоружан. Питао ју је шта она ради ту, ко је довео и како се зове и презива, нашта му је одговорила да ту живи, да је доведена из „Велепромета“ те да се зове [REDACTED]. Он је нишао да није можда [REDACTED] и зашто лаже, а она му је рекла искрено да су јој рекли да се тако представи. Казао јој је и да јако добро зна њеног мужа, свекра и свекрву те се представио именом Јовица Радан. Исти дан, сећа се да је пао мрак, поновно је у кућу дошао Јовица Радан. Испитивао ју је о личним стварима и да ли је трудна, па је на њен одговор да мисли да није рекао да је то још боље јер треба српску децу рађати. Стајао је поред врата, а она је била између стола и кревета. Рекао јој је да се скине или би могао употребити силу, показујући при томе ништољ, те довести још њих 10 па да заврши као и [REDACTED] у кући поред. Уз себе је имао и пушку коју је одложио поред врата. Плакала је и кукала те му говорила да није ништа скривила, али се он на то није освртао већ је почео да се скида. Колико може да се сети, мисли да је на њему остала само поткошуља јер се сећа нечег белог. Насрнуо је на њу и натерао да се и она скине. Легао је на њу на кревету и ставио је свој полии орган у њен. Не зна ни сама колико је то трајало. Осећала је да се одвојила од свог тела, а он се само истресао и померио. Наставио је да се дере на њу јер је плакала. Поново јој је претио са довођењем неких његових уколико не буде била послушна. Силовао ју је још два или три нута, када је дошао у ту кућу и није га се тицало ни то што су у кућу доведени и неки други цивили, напротив, само их је знао растерати. Сећа се од тих цивила [REDACTED], једног деде [REDACTED] као и једне госпође која је живела поред „Велепромета“ и која је имала болесно дете. Десетак дана након овога, један војник је одвезао у касарну где је прошла исту процедуру као у „Велепромету“. Испитивали су је, онтуживали, пребацивали јој и врећали. Једна непозната униформисана мушка особа ју је у једној просторији где је био кревет, срушила на исти, силом јој је стргла сву одећу и обавила сношај над њом. На крају је завршила у једној кући са женом по имену [REDACTED] којој је неко помогао па је успела да оде из Вуковара, а она је остала сама да живи у тој кући. Сећа се да је једне вечери са више непознатих војника у ту кућу дошао Јовица Радан и уз подсмех рекао „А, ту си, видимо се“ након чега су се удаљили, а она је побегла у кућу преко пута код госпође [REDACTED] где је преспавала. [REDACTED] је успела да јој набави пропусницу са којом је напустила Вуковар. Јовица Радан је био тамнопут, имао је црну косу, није имао браду и бркове, изгледао је доста старије од ње, био је висок и јаке телесне грађе.

У свом исказу датом у Жупанијском суду у Осијеку дапа 06.просинца 2022.године навела је да је од 22. листопада до половине студеног 1991.године била у

Вуковару. Као Хрватица је била у подруму са другим женама након чега су раснорођени у празне куће. Једнога дана је у кућу у којој је била и коју је морала да очисти јер је била нразна дошао једап човек, не зна како се звао, са зеленом капом на којој је била звезда. Лично Јована Радап не познаје, не зна да ли би га препознала сада. Наведена особа ју је питала ко је она, нашта му је одговорила да се зове [REDACTED], после чега ју је питао ко јој је [REDACTED] којег познаје као и његове родитеље јер је радио с њима у „Вутексу“, те да ли има хране. Пожалила му се на пса који је био у кући и који је режао па је он отишао и убио га, након чега је отишао из куће. Дана 22. листопада 1991.године, поновно је дошао увече и рекао јој да може да доведе још осам људи, а имао је и оружје код себе. Питао је да ли је трудна и рекао да Хрватице треба све јебати, да рађају српску децу. Скинуо се и насрнуо на њу. Била је у страху, био је мрак и рат. Могла је да виче, али нико није могао да је чује. Можда је рекла у страху „Немој, зашто то радиш?“. Седела је на кревету, а он је након што се појавио, закључао собу, а пушку и пиштољ је оставио поред кревета. Знала је шта је чека. Сама себи је рекла да јој може радити са телом шта хоће, али да јој душу не може узети. У том тренутку се психички одвојила од тела и имала је осећај да све гледа с висине. Мисли да је био вагинални однос, не може да се изјасни колико је трајао. После самог чина, почео је да јој приговара зашто плаче те јој је рекао да његова реч против њене, свеједно не може ништа да каже. Тог тренутка није тражио послушност од ње. Након тога се обукао и отишао. После неколико дана поновно је дошао у кућу у којој никог сем ње није било, била је ноћ. Чим га је видела знала је шта је чека. Била је иста ствар. Све повезује са првим догађајем и не може да се изјасни да ли се сама скинула или ју је он скинуо, а он се сам скинуо. Мисли да јој није претио, али као и први пут, био је наоружан и у униформи. Други пут се догодио скоро исто као и први. Након самог чина обукао се и отишао, не зна да ли јој је нешто говорио. Осећала се одвратно. У кућу је дошао неки деда и једна женска особа, али не зна да ли су они видели окривљеног. За њега је чула од свекрве којој је рекла да ју је силовао, али она на то није ништа рекла. Не може са сигурношћу да се изјасни да ли је окривљени растерао и друге цивиле који су били у истој кући. Трећи догађај је био исти као и прва два случаја. Увек је био наоружан, није јој претио, не сећа се да јој је говорио нешто за њену кућу. Сам се скидао након чега насрне на њу и крене. Дозвољава могућност да јој је рекао да се скида јер је сваки пут била у тренерци и да би пре самог чина била кроз гола. Након и овог догађаја, обукао се и отишао, а она је размишљала како да побегне од свега тога као и из те куће. Није јој претио јер је обавио оно што је наумио и отишао. Позната јој је особа [REDACTED]. Пре поменутих догађаја мисли да се окривљени није представљао именом. Видела га је на телевизору 1996. или 1997.године и тада га је препознала, јер је нисало његово име. Ником није рекла о коме се ради. Био је крупан и тамнопут, али дозвољава да је то било због мрака, рекла би да је имао црне очи, тамније. Препознала га је у Опатији 2000. или 2001. године када ју је полиција позвапа на препознавање. Видела је слике на столу и тада је препознала његову слику. Може да каже да је то особа коју је видела 1996., 1997.године на телевизији када се појавило његово име и презиме. У студеном 1991.године су је преместили из те куће у другу, те ју је у тој другој кући пронашао и рекао јој да се ту сакрила. Након тога је истог дана увече отишла на другу адресу, где је није нашао.

Оштећена [REDACTED] је у свом исказу на главном претресу од 16.12.2024.године када је испитана путем видео линка успостављеног са Жупанијским судом у Осијеку навела да је била у тој кући када је дошао он, био је дан, и питао је ко је она. Пошто су јој рекли да не употребљава удато презиме [REDACTED] јер није пожељно,

рекла му је да је [REDACTED], што јој је девојачко презиме, на шта ју је он питао ко јој је [REDACTED]. Схватила је да у ствари зна ко је она, мисли да је то било првог дана. У тој кући се силазило у полуподрум, једна врата су била са леве, а друга са десне стране. Стајала је са чеве стране, а са десне је био један пас који је режао. Пошто није могла од њега да уђе да ночисти, рекла му је ако може да оде и пса изведе напоље. Повукла се у кухињу и само је чула пуцањ. Он је убио тог пса. Не може да се сети да ли је тај дан јер се након 35 година врло мало сећа, али зна да је дошао под претњом да ће довести још њих, ако не буде послушна. Он је дошао, почео је да нрети и да се скида, дошло је до полног односа између њих, против њене воље, напао ју је. 35 година покушавала да макне и заборави, треба јој мало да се сети. Тамо је била њихов заробљеник, није могла ником да се пожали нити је могла икуд, пије могла ништа.

На питање председника већа одговорила је да не може да се сети где је била та кућа, јер је била у сасвим другом делу града где она никад није била. Пре него што је прешла у ту кућу, живела је са покојним супругом у улици [REDACTED], сада [REDACTED], а пре него што се удала у [REDACTED]. Кућа у којој се све десило је на Сајмишту, сасвим другом делу града од Швапског брда где је била. Прво је отишла из своје куће код једног па код другог комшије. Како су гранате падале тако су се куће рушиле и када кућа више нема морала се даље склањати. Војници су купили цивиле из подрума, тако да је она завршила у „Велепромету“ где је био као сабирни центар. Одатле су довођени људи ишли аутобусима куда су требали. Из „Велепромета“ су је сместили у ту кућу што је одредио [REDACTED] или [REDACTED], мештани Срби, у зеленим униформама. Сада живи у улици [REDACTED]. Сада има два сина, првог је родила 1999.године тако да 1991.године није имала децу. У Вуковару се још у пролеће почело кувати, у лето је већ било назнака да ће бити рата, а у деветом месецу, на њен рођендан [REDACTED], је био први авионски напад. У „Велепромету“ мисли да је само преноћила. Тамо је са њом био мужевљев деда, али су њега пустили да иде у Петровце где има сестре и браћу, а њој нису дали зато што јој је муж био у војсци. Битка за Вуковар је престала у зиму 1991.године, нпр. у једанаестом месецу. У кућу где је био пас су је одвели 20.10., тад су је заробили са осталим цивилима и одвели у „Велепромет“. Сећа се датума јер је пре тога била у подруму где је знала који је дан и све. Није била у још некој кући на начин да није бирала где ће бити. Један дан је дошло осам људи, тражили су је и хтели да је воде на неку малу возњу, али када су је извели напоље неки други ауто је стао на улицу, позвали су је и рекли да мора да иде са њима. Претпоставља да је неко сазнао да иду по њу и да је тај нослао неки ауто да је одведе на неку сасвим десету адресу како би је макли од тих што су хтели нешто да направе са њом, тако да је смештена онет у неки део, нема појма где. [REDACTED] није нознавала пре рата, сада је познаје једно 10 година. 1991.године је није знала. Она је живела на [REDACTED]. [REDACTED] је тетка [REDACTED], није је видела од пре рата, тако да не зна да ли је жива. Није никог виђала када је била заточена у тој кући. Када се дешавало то на њену штету, пружала је отпор и плакала али никакве вајде није било. Психички се искључила и помислила да може да ради са њеним телом шта хоће, али не и са душом. Као да пије била присутна више у том телу, није допустила да је то убије.

Мисли да свако треба да сноси последице за своја дела то јест, недела. Што се тиче имовинскоправног захтева навела је да не тражи ништа.

На додатна питања Јавног тужиоца за ратне злочине оштећена је навела да је окривљени долазио два или три пута, није сигурна. Сваки пут се догађало нешто. Насилнички је долазио, арогантно, са том намером, јер јој је претио да ће, ако буде правила проблеме, довести још неке да то чине са њом. Сећа се да је рекао да њих,

Хрватице све треба једати да рађају српску децу. Имао је оружје код себе, мисли неку пушку, а мисли да је имао и пиштољ, колико се сећа. Опирао се колико је могла, била је као мрвица. Окривљеног, пре критичног догађаја, није познавала. Није га препознала, и да га види данас на улици не би знала ко је, него је, мисли 1996. или 1997. године, на телевизији била емисија ХРТ, био је снимак Вуковара, и пријатељица код које је била је рекла: „Вуковар, Вуковар“, и када је дошла на телевизији је био он. Тада је био, лично, онакав какав је био, прошло је само пар година. Писало је како се зове. Да га није видела на телевизији не би знала. Препознала га је на телевизији.

На додатна питања браниоца окривљеног оштећена је навела да се не сећа како је кућа изгледала, горе није ишла, није ни могла, можда је била разрушена, не зна. Само је била доле у том полуприземљу у којем су биле две просторије. Када се силази доле, била су двоја врата, ту су биле две просторије и лево две. Била је сама у кући док нису након неколико дана довели нове цивиле. Постојало је купатило. Ту где је она са леве стране била то је била импровизирана кухиња и била је нека соба, и са друге стране су биле као дневни боравак и нека соба. Била је ту где је могла да кува и где је имала хране. Спавала је у соби иза где је био кревет. У првој просторији га није било. Остали су спавали у оном дневном боравку и оној другој спаваћој соби. Јело се ту где је била кухиња. Ту где је она спавала, ту се јело и ту су се spremали оброци јер је ту био сто и столице. Ту су седели, њих четворо, она, [REDACTED], деда [REDACTED]. Кућа није била закључана и на њој нису биле решетке. Није било стражара, рат је био, није имала где да иде, гранате су падале од јутра до вечери по целом граду и нико није помолио нос напоље. Долазило се у кућу. Није имала проблем што се тиче хране јер је имала среће што је у подруму у тој кући, жена што је живела имала пар врећа кромпира, супе, лука, уља, а и доносили су им кад није било пуцњаве. Није постојао полицијски час, није било ничег, рат је био, грувало се нон стоп. Нису имали радио тако да не зна ко би им јавио када је полицијски сат. Није било безбедно изаћи напоље и кретати се по улицама јер си могао загинут. Не сећа се ни дана ни датума када је први пут силована, дан је био када је први пут дошао. Првог дана је дошао по дану, када је пса убио, а навече се вратио да би је силовао. Струје није било пре тога два месеца, а да би функционисала користила је свеће. Просторија је била осветљена са једном свећом.

Након што јој је предочен исказ од 05. ожујка 2012. године, оштећена је навела да остаје при исказу те је додала да је то што је рекла да се представио именом Јовица Радан, рекла касније кад је већ сазнала, те да се он њој представио то вече вероватно тим именом, али да је то после заборавила Он јој се представио, али се касније сетила када га је видела на телевизору да је то тај именом и презименом, само што се није могла сетити, није размишљала о томе. Пробала је да заборави и не размишља.

Након што јој је предочен исказ од 06. просинца 2022. године, оштећена је навела да је прошло 35 година и да га не би препознала, али да га је препознала након пар година. У време критичног догађаја, представио јој се само што је највероватније заборавила, касније је сазнала. Први пут га је видела када је дошао код ње у кућу и када се представио, а онда га је препознала на телевизији. То што је рекла да је знао друге особе само растерати, објаснила је значење тога што је рекла да ако седе сви у дневном боравку, неко дође и растера остале и да је довољно да неко дође у униформи па да мораш да послушаш, јер кад дође власт и каже устани и иди, ти устанеш и одеш, немаш шта да питаш. Други укућани су били православне националности. Нису ни они имали где да оду ван Вуковара. Она није зато дошла тако. Дошла је јер је Хрватица, била је заробљеник само не у затвору већ у кући. Да су хтели да је пусте, пустили би је у Петровце са мужевљевим дедом, али нису јер има година колико има, јер јој се тата зове [REDACTED], јер је Хрватица и сигурно усташкиња и зато што јој је муж у гарди, а и

они који су је извукли из подрума и довели у „Велепромет“, су је оптужили да је била на крову и пуцала по њима, да је снајпериста. Што се тиче чина силовања навела је да када ти неко дође, одеш, блокираш се. Није могла да мисли, није могла ништа, нити зна где је он држао оружје, нити колико је било освјетљено. Нормално је знала да је то тај, тај који је први пут дошао у кућу и питао је да ли је она та [REDACTED], тај што је дошао навече, није дошао неки десети. Тај исти. Око самог чина се данас више не сећа ничег. То је њој и пре било измешано, није знала шта је први, други, све више заборавља и не размишља о томе. Из Вуковара је изашла пре Божића, пред крај 1991. године. Ишла је сама преко Србије и Босне у Хрватску. Мајка и баба су јој биле у Сремској Митровици. Срела се са њима и онда су отишли у Босну и у Хрватску у којој је од тада. Мисли да је 02.01. дошла у Хрватску. Мајка је видела да са њом нешто није у реду, али је рекла: „Па шта, нек је жива глава“, тако да се није ником жалила. Није се жалила ни свекрви.

Након што јој је предочен део исказа од 06. просинца 2022. године навела је да након престанка рата, ником није говорила годинама, а да је свекрви, мужевљевој мајци [REDACTED], можда рекла, након десетак година, не пре. Кад јој је дошао тај први дан рекао јој је да нознаје јако добро њеног свекра и свекрву јер су радили са њим. За име је сазнала преко телевизије. Колико се сећа нико из њеног хотела није имао таквих проблема и нико јој није дао савет да треба и да може да се обрати надлежним органима. Било ју је срамота и са тим се носила како је могла. Пар година након рата није била баш нормална, правила се да јесте, али је психички била тотално... што знају они са којима се дружила, али ето, надошла је. Полиција Винковци је први пут њу звала када су сазнали да је била тамо и тамо, питали су је да ли је она та и та, да ли је била тамо и тамо и да ли је било то тако и тако. Након што им је рекла да јесте казали су јој да ће доћи код ње да обаве разговор за месец, два и да се присети свега. Људи су причали и ширили оно што су знали шта се коме догодило па је тако неко највероватније споменуо и њу да зна да је била тамо, због чега ју је полиција контактирала. У рату у тим кућама је било јако пуно жена као што је она. Комуницирала је са људима који су били са њом у кући.

Након што јој је предочен део исказа сведока [REDACTED], оштећена је навела да нема шта да каже, односно да жена нема шта да пита, довољно је да су се погледале и спустиле поглед па да знају колико је сати. [REDACTED] је била са њом у истој кући, само је мислила да се презива [REDACTED] а у ствари је [REDACTED]. Није се жалила укућанима. Сигурно никад ником није рекла.

Полиција је имала сазнања да је она силована. Разговор са њима је обавила 2000. године, син који је 1999. годиште је имао девет месеци. Када је давала исказ нико није навео име и презиме тада осумњиченог. Дошли су да је питају шта се догодило и она им је испричала све што су уписали. Рекла им је да је силована два или три пута, кад јесте, а такође и ко ју је силовао. Тамо је био пеки столић са пуно малих сличица и када је улазила у ту просторију где је требала полиција да је испита, погледала их је и видела њега. Сличица његова је била исто тамо међу тим сликама и рекла је да је то он, на шта су јој рекли да то не гледа. Онда је давала исказ, колко се сећа, све од почетка како је и шта било, испричала је све чега је могла да се сети. Знала је како се зове тај што је силовао, јер је пар година пре то сазнала. Знала је и на почетку само је заборавила, није била како треба. Нико је није упутуио на те фотографије, него је она, како је улазила, погледала и видела његову фацу. Фотографије, њих можда двадесетак су биле као са особне карте. Тада је у ствари први пут причала о томе шта јој се десило. Након тога, након што су је први пут позвали на разговор, сетила се свега па је рекла свекрви и пријатељици, и ником више. Први пут је била у Опатији, када се

вратила у Вуковар, отишла је у Опатију где је поново саслушана. У суду никад није била, до данас. Упознала је [REDACTED] можда пре две, три године, тако што ју је једном назвала и представила се тим именом те јој рекла да јој је њен број дала нека новинарка, да зна све о њеном случају и да жели да се повеже са њом јер је тај што ју је силовао, њој одвео некуд оца, на шта јој је казала да њихови случајеви немају везе. Када је [REDACTED] дошла у Вуковар, позвала ју је на кафу и када су среле рекла јој је да треба да иде за Београд и свашта нешто, да би она нашла тату. [REDACTED] је највероватније мислила да ће уз њу да га натера да јој призна где јој је одвео оца. Пре седам, осам година је ступила у контакт са новинарем и дала изјаву у вези онога што се њој десило. Заинтересована је за предметни кривични поступак. Није знала никог да има такав проблем, није могла ником да се пожали јер је сваком било горе него њој, није знала коме да се обрати и коме да кука, па је било боље да ћути.

Република Хрватска има програм помоћи жртвама ратних збивања, била је корисник. Имали су дружења, а и материјалну неку надокнаду када хрватска влада да. У том њеном удружењу су биле силоване жене из домовинског рата, не зна за нека друга удружења. Једна госпођа је окупила жртве рата, постала је део тог програма пре десетак, можда и више, значи после давања исказа. Не сећа се од које године је удружење, али су пар година и пре удружења биле са том женом која их је окупила.

На посебна питања председника већа оштећена је навела да емисију чак не мисли да је хрватска телевизија снимала него да је можда неко снимак послао. На хрватској телевизији је приказано. Тада је била у Ловрану који припада Опатији, код пријатељице која је добила вилу јер их је било јако пуно у породици, док је она била у хотелу. У дневном боравку су причали и дружили се. Њена сестра је иза дневног боравка имала собу и телевизор где је успављивала ћерку. Када је почело нешто о Вуковару, позвала их је да виде. Када је ушла у просторију где је телевизор и када је видела њега, моментално је блокирала, ноге су јој се одсекле. Мисли да је он чак стајао испред „Велепромета“ и причао како се „Велепромет“ обнавља, у том смислу. Писало је испод ко је то, ко прича на телевизији, а он је причао, тако да је ту сазнала поново како се зове, јер је била заборавила. Он је био тамо највероватније нешто, неки главоња и зато је био на телевизији. Не зна из које године је био тај снимак. Није им рекла тада да је то човек који ју је силовао.

Записник о зајимању казнене пријаве, са њеним потписом из 2001. године је из опатијске полиције, када је први пут била. Јесу је звали из полиције из Винковаца, али су, да не би они долазили, пребацили то на полицију у Опатији да је испитају. Онај који ју је испитао је из Опатије, мисли, откуд више зна, нема појма да је баш неко долазио, а можда и јесте. Ово о чему говоримо се дешава у Опатији у њиховој тамошњој полицијској постаји. То што је видела више фотографија, а међу њима и ону коју је препознала није нико од ње тражио да гледа, они су се наљутили што је то уопште гледала. Фотографије су биле мале, нису биле увеличане и све су биле истог формата. На њима је било и других мушких фаца, сви су били ваљда различити, али како је улазила и летимично погледала, снимила је њега. То је било у ходу, није гледала остале. Није више ишла у полицију. Мисли да је била једном, не сећа се. Нису извођени нити јој показивани живи људи да их гледа и препознаје нити јој је био изнет као неки фото албум да из њега бира.

Емисија није поново била на телевизији и није никад више поново видела тај прилог. Није ником рекла да постоји емисија у којој је управо тај који је њој то учинио и да поред фотографија има и како говори и то све.

Након што је суд извршио увид те предочио оштећеној записник о препознавању особа полиције постаје Опатија, број 511/09-77- 03/4-238/01 од 11.10.2001. године, сведокиња је навела да мисли да је њен потпис на дну друге стране тог записника, али да се не сећа тог препознавања, а затим и фотодокументацију очевида, МУП Републике Хрватске, Полицијске постаје Опатија од 11. октобра 2001. године, оштећена је навела да када је била први пут нису биле велике фотографије већ мале, ситне, на неком столићу са стране, те да се великих уопште не сећа, као и да с обзиром на њено памћење можда личи на број 4. Да ли је или није нема појма, не би могла са сигурношћу да потврди, давно је то било.

Сведокиња је напослетку додала да свако треба да буде кажњен за своје поступке и да одговара световним законима, да је сада мало надошла, али да је пре стварно било тешко, да има пуно жена које су и умрле и којима су се догађале и горе ствари, да је што се тиче ње опростила да би он могао да се покаје и тражи покајање од бога, али да то не значи да не треба да буде кажњен за своје злочине јер је опростила да би јој срце било на миру.

Сведок [REDACTED] је у свом исказу који је дала у Жупанијском државном одвјетништву у Осијеку дана 28. септембра 2016. године навела да зна Јована Радана, али да га не зна од пре рата већ да га је први пут видела почетком листопада 1991. године. Силована је од стране [REDACTED], али је тада била присиљена да изабере од три особе, особу која ће је силовати. Бирала је између Јована Радана, [REDACTED] и [REDACTED]. Том приликом је први пут видела Јована Радана. Ради се о човеку средњег раста, црног, обученог у СМБ униформу и наоружаног пиштољем. Била је смештена, односно заточена заједно с [REDACTED] и [REDACTED] у стану [REDACTED] који се налазио преко пута стана [REDACTED]. Њих три су заправо биле додељене [REDACTED] на чување, али пошто је у његовом стану боравила [REDACTED], за коју зна да му је у то време била љубавница, њих три су сместили у стан преко пута. [REDACTED] је била стара око 25 година, плавс косе, обучена у СМБ униформу, није била наоружана, зна да се сада налази у Ирскеј. Пар дана после њеног силовања, добро је чула, да ли од [REDACTED] или [REDACTED] или неке треће особе, није сигурна, да Јован Радан одлази код [REDACTED] и да пролази исто као она, односно да је Јован Радан силовао [REDACTED]. Тада није знала ко је та жена, упознала ју је тек пре пет година. Сто носто је сигурна да су споменули [REDACTED] као жртву силовања од стране Јована Радана. У стану [REDACTED] је била од 3. листопада 1991. године до пада Вуковара. Зграда у којој су се налазила та два стана је у [REDACTED] у истоименој улици. Како је дуго боравила у том стану тачно је знала где се која од заточених жена налази. Припадници ТО Вуковар и других паравојних формација су учестало долазили у стан код [REDACTED] и отворено су причали и спомињали по именима остале жене које су биле заточене у кућама на подручју Сајмишта, што је чула. Једном приликом је чула да се у породичној кући поред зграде, у чијем је стану она била, налази [REDACTED], а да је у породичној кући, поред куће где је била [REDACTED], била смештена [REDACTED]. О догађајима који се односе на [REDACTED] можда би могла имати нека сазнања и [REDACTED] јер је и она такође била у стану [REDACTED] заједно са њом и [REDACTED]. Осим [REDACTED] сигурна је да би нешто више о свему могла знати и власница стана у којем су се њих три налазиле, односно [REDACTED] која је још увек жива, али како [REDACTED] није хтела да сведочи онако како је видела и чула, у њеном предмету у ком има правноснажну пресуду, не верује да би говорила истину ни у случају [REDACTED].

Сведокиња је на главном претресу од 16.12.2024. године када је испитана путем видео линка успостављеног са Жупанијским судом у Осијеку навела да је у последње

време почела да заборавља али да се 1991.година не може заборавити. Не може да се сети исказа од 28. сибјечња 2016. године, зна да је долазила у Осијек, али јој је у глави оно што се са њом десило. Више пута је давала неке изјаве у Вуковару везане за октобар и новембар месец 1991.године. У то време 1991.године се није познавала са [REDACTED]. 14.10.1991.године први пут је силовао [REDACTED], а након пар дана су дошли [REDACTED], Јовица, односно Јован Радан и [REDACTED]. Позвали су је у собу, у просторију где су они седели, када јој је речено да мора да бира који који ће је од њих тројице јебати. Мозак и свет јој се окрепуо, све се зацрпело у њој, имала је 22 године. Кад је дошла себи, мислила је да то што ће јој се догађати неће бити толико болно па је пружила прстом у [REDACTED] који ју је свакодневно одводио на силовање и који је, у једном тјеку силовања, рекао да и Јовица Радан то исто ради са [REDACTED]. Тада је први пут и чула за име [REDACTED] које јој се усекло у памћење доживотно и зато зна шта јој се догађало, јер су се они једноставно хвалили међу собом шта који који ради.

На посебна питања браниоца окривљеног сведокиња је навела да је [REDACTED] упознала, чини јој се, пре 12 година, када је госпођа [REDACTED] скупљала приче жена силованих у домовинском рату у Вуковару и околини, дакле приликом изношења тих прича. После тога је са [REDACTED] ишла на лечења. Знало се само име Јовица Радан, [REDACTED], али нису причале о томе како су се осећале и шта су им радили јер је било превише болно.

Након што јој је предочен исказ од 28.сибјечња 2016.године сведокиња је навела да је њој [REDACTED] рекао да Јовица Радан ради [REDACTED] исто што и он њој, те да је [REDACTED] како је и рекла била смештена у кући поред куће где је била [REDACTED]. У оно време биле су поплуване од жена које су биле на српској стране, а после рата су биле поплуване као курве четничке од стране Хрвата у Хрватској. Силовање је у оно време као и у данашње, силовање, а то код људи значи, глава је четничка курва зато што мора ћутети да се скине и легне да је одређени Србин силује.

На посебна питања председника већа сведокиња је навела да у вези њеног предмета постоји правноснажна пресуда којом су [REDACTED] и [REDACTED] добили по 6 година затвора, те да је [REDACTED] одмах на почетку процеса побегао у Србију, док је [REDACTED] остао до краја процеса, али је побегао на паузи приликом изрицања пресуде што је било пре 6-7 година. После неког времена, можда годину дана у Вуковару је била осмртница да је [REDACTED] умро. Колико јој је познато њих двојица нису род. Лечила се и лечи се, ради на себи и жели то што пре да заборави, али такви догађаји се не могу заборавити, што их врати све уназад. На суђењу је током сведочења помињала Јовицу Радана. Добила је пресуду од суда у Вуковару да Јовица Радан није наравно починио злочин. Над њом није, он је био присутан када је морала да бира да ли ће је он сексуално злостављати или [REDACTED] или [REDACTED].

[REDACTED] ју је силовао 14. листопада када ју је одвео у своју кућу да му опере униформу, а после тога су је извели да би избирала, претпоставља да је био десети месец, зна да је прошло прво силовање. У стану [REDACTED] су биле књиге и романи па се повлачила у себе и читала што јој је мисли спасило здрав разум. Из те просторије су је звали да уђе у кухињу где су седели Јовица Радан, [REDACTED] и [REDACTED], када је требала прстом да покаже ко ће је силовати од њих, након чега је, већ други дан дошао [REDACTED]. Није познавала ниједног од њих, после је сазнала да је [REDACTED] радио у „Борову“, где је и она радила. У том тренутку, у

кухињи јој нису била позната та три имена и презимена, не сећа се када их је сазнала. Госпођа [REDACTED] их је познавала, Радан је радио у „Вутексу“ и госпође које су са њом биле заточене у том стану су исто радиле у „Вутексу“, тако да су се познавали појединачно. Име су јој рекле или [REDACTED] или госпођа [REDACTED], у Вуковару 1991. Када је описивала Радана и када је рекла да је био црн, мислила је само на тамну боју косе. Нису имали струју па су јој сви изгледали тамни. Мршав није био, то зна. Седели су па није могла да оцени колико је био пунији и колике су били висине. Јовица Радан је деловао крупнији од [REDACTED] и [REDACTED]. Да сведочи није пошла својим колима, мисли да не би могла да вози јер сва стрепи изнутра, цело тело јој дрхти.

Имајући у виду да су сведокиње [REDACTED] и [REDACTED] позиве да приступе на главни претрес ради давања својих исказа, примиле, а да је Жупанијски суд у Осијеку обавестио овај суд, на почетку главног претреса од 16.12.2024.године, да су исте изјавиле да неће приступити том суду ради видео конференцијске везе, с обзиром на своју животну доб (Марија Раич је рођена 1943.године, а Варга године 1947.) и нарушено здравље, суд је на основу члана 406 став 1 тачка 1 и члана 405 ЗКП извршио увид у записнике Жупанијског државног одвјетништва у Осијеку о испитивању свједока [REDACTED] од 03.липња 2015.године и свједока Штефаније Варге од 21.просинца 2015.године.

Сведок [REDACTED] је у свом исказу који је дала у Жупанијском државном одвјетништву у Осијеку дана 03.липња 2015.године навела да је 1991.године као и пре рата живела у својој породичној кући са супругом и два сина. У кући су остали сви заједно до 02.студеног 1991.године када су дошли припадници ЈНА и њу одвели у војарну, а синове и супруга у Негославце. У војарни су је испитивали припадници војне полиције где је била и шта је радила те су је 03.студеног одвели на „Велепромет“ где ју је испитивао мајор или капетан [REDACTED]. Тамо је видела доста цивила, припадника паравојних постројби, припадника редовне војске ЈНА као и једну госпођу [REDACTED] коју је знала од раније, из виђења. [REDACTED] јој је након испитивања показао и рекао да иде у једну кућу која се налазила удаљена три куће од „Велепромета“ у смеру центра града. Сећа се да се та улица пре рата звала [REDACTED] и да су у дворишту те куће биле просторије у којима је био фризерски салон. Када је дошла у ту кућу поново је видела [REDACTED] која се такође налазила у њој по [REDACTED] заповеди. Са [REDACTED] је био њен син [REDACTED] који је био особа са посебним потребама, један старији деда [REDACTED] и једна девојка срдњег раста. Сећа се да се та девојка врло кратко задржала у кући, десетак дана, да је све време боравила у једној соби и да је врло мало излазила из ње, док из куће није излазила уопште. Сећа се да је једног дана дошао у кућу непознати војник у СМБ униформи и да је само прошао кроз кухињу где се налазила она, [REDACTED] и њен син и да је отишао у собу где се налазила та млада девојка. Врата собе је затворио и сећа се да га није било јако дуго. Не зна када је отишао јер је у међувремену отишла да спава. Док је била будна није чула никакве звуке из те собе. Касније када је са [REDACTED] причала о том војнику, [REDACTED] јој је рекла да је он већ пар пута долазио код њих у кућу и да би сваки пут само ушао и отишао у собу где се налазила та девојка. Могуће да је тај војник био и наоружан, али се онда морало радити само о пиштољу или неком сличном мањем оружју јер се није видела никаква пушка или нешто те величине. Не сећа се како је тај војник изгледао јер је дошао у вечерњим сатима када је горела само свећа, па га није успела добро видети, а због страха га није много ни проматрала. Та млада девојка никада није рекла осталим укућанима шта се догађа и шта он са њом у тој соби ради, а није је ни питала. У кући је остала до пада града Вуковара када се вратила у своју породичну кућу. До дана данашњег никада више није видела ту девојку и врло је вероватно да је не би могла препознати, можда када би јој се показала слика из тог

времена. Сви су је звали и знали под именом [REDACTED] јер је у породици било пуно [REDACTED] па да би је распознавали. [REDACTED] јој није друго име.

Сведок [REDACTED] је у свом исказу који је дала у Жунанијском државном одвјетништву у Осијеку дана 21.просинца 2015.године навела да познаје Јована Радана, али само из виђења. Он је пре рата живео и радио у Вуковару, мисли у „Вутексу“. У то време је могао да има 25 до 30 година. Сећа се да га је први пут видела почетком листопада 1991.године на „Велепромету“. Тог дана је [REDACTED] одвео њу, [REDACTED] и [REDACTED] на „Велепромет“. Њих три су седеле на неким палетама када је наишао Јован Радан и питао их шта оне ту раде, након чега је продужио даље. Када је отишао њих три је једну по једну, у складишту „Велепромета“ иснитивала особа за коју мисли да је пре рата имала књижару. Након иснитивања су их одвели у једну зграду са отприлике 5-6 станова, која се налазила на удаљености од око 100 метара од „Велепромета“. Све три су биле заједно у подруму те зграде, где је она била све време док није изашла из града Вуковара. У тај подрум је свакодневно неко од припадника ТО улазио и излазио кад год је хтео. Сећа се да је долазила женска особа по имену [REDACTED], старости око 25 година, тамније косе, која је била обучена у СМБ униформу и која је била мештанка града Вуковара. Сећа се да је једног дана дошла и мушка особа надимка [REDACTED], старости око 30 година, који је био у СМБ униформи, а био је и наоружан. [REDACTED] им је рекао да се у кући поред њих налази једна млада девојка презимена [REDACTED]. Једном приликом када је [REDACTED] био код њих у подруму, чула га је како је причао са неким [REDACTED] који је такође био у СМБ униформи како неко долази код [REDACTED] у ту кућу. Такође се сећа да је једном чула разговор између [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] у ком спомињу како Јовица одлази код [REDACTED], али није чула због чега. Јована Радана је још једном видела када је дошао код њих и питао њу и [REDACTED] да ли могу да му оперу кошуље, што су оне и учиниле и од тада га више није видела. Лично не познаје [REDACTED], зна да се ради о млађој особи и да је удата за сина [REDACTED] која је са њом пре рата радила у „Вутексу“. У Вуковару је остала до 22.студеног 1991.године и за све то време није видела [REDACTED], већ је само, како је рекла, чула да Јовица одлази код [REDACTED]. Тек након рата, када се вратила у Вуковар 2000.године је чула приче да је [REDACTED] силована, али није чула од стране кога је силована.

На предлог браниоца окривљеног као сведок испитан је и сведок [REDACTED].

Сведок [REDACTED] је у свом исказу који је дао на главном претресу одржаном дана 17.09.2025.године навео да је рођен у Осијеку 1958.године, а да је живео у Вуковару. У Вуковар је дошао крајем септембра са намером да иде са припадницима Југословенске Народне Армије на Митницу по свог оца. О критичном догађају нема никаква сазнања јер је у то време био у болници у Београду, обзиром да је био рањен.

На посебна питања браниоца окривљеног, адв. Александре Зекић Јолдић, сведок је навео да је Јована Радана познавао и пре рата, али да се нису нешто дружили. За време рата су се једном у пролазу видели на «Велепромету», када је требао да види како ће отићи до Митнице по оца и тада су се поздравили. Радан је рођак његовог брата од стрица, мисли са мајчине стране. У кућу му пикад није ушао, а он је једном или два пута био код Радана. Зна да је Радан Јовица био породичан човек који има дете и дивну жену и да потиче из партизанске фамилије, часне и поштене. Колико зна био је частан и угледан привредник, радио је у «Вутексу». У октобру, новембру 1991.године је био са

војском и врло слабо је упућен у функционисање територијалне одбране и добровољце. Мисли да је Радан био припадник територијалне одбране.

На посебна питања браниоца окривљеног, адв. Драгана Микеша, сведок је навео да су, како је војска напредовала и ослобађала делове града, цивили који су мисли чекали на транспорт за Хрватску и Србију, довођени на «Велепромет». Како није могао транспорт да се организује сваки дан, у дворишту је увек било пуно цивила. Ту је било и Срба и свих других националности, Русина. Војна јединица је била ту да држи ред, рад и дисциплину. Нема директна сазнања, али мисли да ту ратни заробљеници уопште нису пролазили и да их није било, већ само цивили који су били склоњени са терена где су се одвијала ратна дејства. Мисли да су у свим околним приватним кућама били распоређени ти цивили јер нема смештаја на «Велепромету». Тамо нико није био заробљен већ се, по његовом сазнању на «Велепромету» на неки начин вршила тријажа ко ће у Србију, а ко за Хрватску. Пошто је све време био на Митници, на «Велепромет» је долазио у пролазу, једном недељно, да узму воду и намирнице које је војска достављала ту. Њихова војна кухиња је стизала на «Велепромет», чак су и они били корисници исте и зна да су и ти цивили храњени, али не зна да ли су они из тих кућа долазили по храну или им се носила. [REDACTED] је познавао, одрасли су у истом делу. Зна да ју је на кратко видео баш у дворишту тог «Велепромета» и да му је рекла да ту чека да се организује превоз, те да јој је муж погинуо и да је сама. Такође му је рекла да су распоређени по кућама око «Велепромета». Колико зна [REDACTED] је била сама на кругу «Велепромета», међу свим тим људима, није била у пратњи неког и није била стража поред ње. Не зна ко је доносио одлуку ко ће где да буде смештен, зна да су били смештени, околу по тим кућама, ту је била маса људи, углавном жена. Не верује да је неко гледао да ли су Хрвати у једној кући, а Срби у другој, јер то су углавном били цивили, сви су били заједно. Осим тог сусрета на «Велепромету», не сећа се да је још некад имао контакт са [REDACTED]. Познавао је људе који су били војска и који су били у територијалној одбрани, али су углавном били ослоњени свако на свој део где је био. Он је био са људима са Митнице. Митница је део Вуковара, а и Сајмиште је део Вуковара. «Велепромет» је био на Сајмишту на једном делу Вуковара, а Митница је на сасвим другом делу. Радана је видео на «Велепромету», једном или два нута, а можда и више, не сећа се. Са својим саборцима се чуо и виђао после дејстава, али нико од њих није поменуо да је чуо, видео или знао да је Јован Радан силовао [REDACTED]. Давно, можда пре четири, пет, шест година је то било спомињано на ХТВ. Чуо је тако нешто на Хрватској телевизији и да је био оптужен, да је знао где је неко убијен. Дакле никаква сазнања до пре пар година није имао о томе ни од сабораца ни од цивила, комшија, пријатеља из Вуковара.

Након што му је предочен део оптужног акта и реченица: »И рекао да Хрватице трсба све јebати да рађају српску децу«, те након што му је бранилац оптуженог објаснио да је то рекла [REDACTED] да је Јован Радан њој рекао приликом самог чина силовања, сведок је навео да је Радан био директор угледне фирме «Вутекс», те да колико зна то није његов вокабулар, и да не може да га споји са тим да је он тако нешто рекао, али се оградио.

На посебна питања браниоца окривљеног, адв. Александре Зекић Јолдић, сведок је навео да не зна ко су људи који су били задужени да размештају цивиле по кућама.

Након што му је предочен део исказа сведока [REDACTED] од 05.ожујка 2012.године, дат у Државном одвјетништву Жупанијском у Осијеку у ком је навела да мисли да су је испитивали особе по имену [REDACTED] и [REDACTED], да су је након испитивања сместили, са осталим цивилима, у неку затворену просторију, мисли неки

хангар, да је ту преноћила и да су јој ујутру, када су распоређивали ко ће где да иде, на мужево тражење да иде са њим у Петровце, рекли да не иде нигде, да се сећа да су јој након испитивања показали кроз прозор један транспортер којим је требала бити превезена у касарну, да се јако уплашила, али да је [REDACTED] рекао да не иде нигде, да ће остати ту и да ће он гарантовати за њу јер познаје њену породицу, те да је одвео из «Велепромета» у неку кућу где је пре био фризерски салон и рекао јој да се представи као [REDACTED], ако је неко пита за име, те да напомене да је већ испитана у «Велепромету» и да он за њу гарантује....», сведок је навео да он [REDACTED] није испитиво, није ни морао а није ни имао падлежност да је испитује, да је то радила војпа безбедност и да је само рекао људима који су били тамо да познаје жену, да јој је муж убијен и да је не малтретирају, већ да се понашају према њој као према Србима, те да ако било шта треба, питају њега.

Након што му је председник већа предочио део исказа оштећене [REDACTED] са главног претреса од 16.12.2024. године у ком је на питање председника већа: „Је ли се сећате ко Вам је одредио да Ви будете у тој кући где сте смештени?“ оштећена одговорила: „Ја мислим да је [REDACTED] се звао или [REDACTED], [REDACTED] се не сјћам, али [REDACTED] мислим да је [REDACTED]“, сведок је навео да не зна ни за бивши фризерски салон, ни где је она смештена тамо, да је тамо било пуно људи, као и пријатељица његове жене, мисли [REDACTED], Српкиња, те да је, када је сазнао да је [REDACTED] исто смештепа у једној кући, отишао да види где је, да су сви имали потпуно исти третман, и Хрвати, и Русини, и Словаци, да су сви били у истој невољи, те да чак ни не зна да ли је [REDACTED] Хрватица или Српкиња.

На посебна питања браниоца окривљеног, адв. Драгана Микеша, сведок је навео да је био рањен три пута те да је у том периоду, 03. новембра био рањен. Прво је примљен на ВМА, па је пребачен на Ортопедску клинику на Бањици у Београду. Био је одсутан до пада Вуковара. Када је пао Вуковар, потписао је да хоће да иде да тражи оца. Дошао је крајем септембра када је војска већ напустила Вуковар, да ослободи оца. Отац је требало да буде, по договору, на Дунаву у ископаном бункеру, али када је успео напокон да дође 03.11. до куће, отишао је тамо и видео да отац ту није ни био. Тада је добио снајперски метак.

На посебна питања председника већа сведок је навео да је све време био у Београду, на Бањици. Од 03.11. до 18.11., те да су 18. новембра престале борбе за Вуковар. Зна да је млађи од Јована Радана, али не зна колико. Мисли да је [REDACTED] млађа од њега, али не много, можда пар година. Зна је са Митнице. У Осијеку је рођен, али у Вуковару живи од 1962. године, мештанин је буквално јер је само рођен у Осијеку у болници. Није му позната [REDACTED].

Након што му је предочен део исказа сведока [REDACTED] које је дала Жупанијском државином одвјетништву у Осијеку 2016. године, и на главном претресу у ком је навела да је била присиљена да изабере особу која ће је силовати између три особе, одпоспо између Јована Радапа, [REDACTED] и [REDACTED], сведок је навео да је то чиста лаж, те да никад није био са Раданом и [REDACTED]. [REDACTED] има доста у Вуковару, али [REDACTED] не зна. Био је учесник оружаних сукоба, у униформи и под оружјем, припадао је ЈНА, од првог тренутка. Приступио је ЈНА у септембру месецу на полигону Вашаришта у Шиду, припадао је 72. Специјалној јединици, а после је био са 63. Јовап Радан је био Територијална одбрана. Поповио је да ту није био, да је наилазио преко дана по снабдевање неко, успут када иде из команде која им је била у Негославцима, па је при поласку из Негославаца наилазио на

„Велопромет“. Није знао ко је Хрват ко је Србин. Живео је са женом Хрватицом, има два сина, рат га је јако ногодио, три пута је рањаван.

На посебно питање Јавног тужиоца за ратне злочине, сведок је навео да је до 03.11. био на Митници, да је онда хеликоптером одвезен за Београд у болницу у којој је био од 03.11.

Кривично дело из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ) врши онај ко кршећи правила међународног права за време рата, оружаног сукоба или окупације нареди да се изврши напад на цивилно становништво, насеље, поједина цивилна лица или лица онеспособљена за борбу, који је имао за последицу смрт, тешку телесну повреду или тешко нарушавање здравља људи; напад без избора циља којим се погађа цивилно становништво; да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, нечовечна поступања, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплантације органа, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља; расељавање или пресељавање или присилно однародњавање или превођење на другу веру; присиљавање на проституцију или силовања; примењивање мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у коицентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавање права на правилно и непристрасно суђење; присиљавање на службу у оружаним снагама непријатељске силе или у њеној обавештајној служби или администрацији; присиљавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфисковање имовине, пљачкање имовине становништва, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца, или ко изврши пеко од наведених дела.

Под ратним злочином подразумевају се разни облици нечовечног поступања са одређеним категоријама лица за време рата или у вези са ратом, чиме се крше правила међународног права и он представља тешке повреде норми међународног ратног и хуманитарног права, како уговорног, тако и обичајног, а обавеза инкриминисања оваквих повреда предвиђена је пре свега Женевским конвенцијама од 12.08.1949. године и Допунским протоколима уз наведене конвенције. Одлуком Народне скупштине бивша ФНРЈ је 1950. године ратификовала све четири Женевске конвенције, а одредбе ових конвенција као и Допунских протокола, инкорпориране су у домаће законодавство.

Услов за постојање кривичног дела Ратни злочин из чл. 142 став 1 КЗ СРЈ јесте, пре свега, у постојању битних обележја бића тог кривичног, а то су : 1. постојање оружаног сукоба у периоду извршења, 2. постојање кршење правила међународног хуманитарног права као и да је то кршење по начину и последицама било тешко; 3. постојање узрочне везе између радњи оптуженог и оружаног сукоба, односно да је оптужени дело извршио користећи контекст оружаног сукоба, тзв. пексус и 4. да је кривично дело извршено против лица, оштећених, која које нису активно учествовала у непријатељствима, односно, како је то предвиђено Женевским конвенцијама, против заштићених лица.

У смислу одредаба међународног права сматра се да оружани сукоб постоји када се прибегава оружању силн или ностоји оружаном насиље у дужем трајању између

органа власти и организованих наоружаних група или између таквих група унутар државе.

Кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ) подразумева да је учинилац предузео барем једну од инкриминисаних радњи које су постављене у закону алтернативно, а уперене су против добара заштићених одредбама међународног уговорног права, као и обичајним правом, односно против живота, телесног интегритета оштећених, слободе, имовине и других основних права грађана. Осим тога, неопходно је и да се предузетим радњама крше правила међународног права. У конкретном случају, суд је утврдио да је окривљени кршио одредбе Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године (IV Женевска конвенција), и Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба од 08.06.1977. године (Протокол II).

Тако је одредбом члана 3 став 1 тачка 1 ц) Женевске конвенције о поступању са грађанским лицима за време рата (IV Женевска конвенција) од 12.08.1949. године, предвиђено да ће се у случају оружаног сукоба који нема карактер међународног сукоба према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаных снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу услед болести, рана, лишења слободе или из било којег другог узрока, поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољније дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком другом сличном мерилу и у том циљу забрањени су у свако доба и на сваком месту према горе наведеним лицима, између осталог повреде личног достојанства, нарочито увредљиви и понижавајући поступци.

Чланом 27 ове Конвенције је прописано да ће жене посебно бити заштићене против сваког напада на њихову част, а нарочито против силовања, принуђивања на проституцију и против сваког напада на њихову стидљивост.

Дакле, наведеним чланом наведени су сви поступци, формално и фактички радње извршења, и сваки од њих представља тешко кршење међународног хуманитарног права, тако да је овај елемент кривичног дела остварен извршењем ма које од набројаних радњи, па како је силовања било изричито прописано чл. 103 КЗ СРЈ, док је заједничком члану 3 Женевских конвенција прописано више ширих одредби које свакако забрањују силовање, као што су забрана наношења повреда животу и телесном интегритету или повреде личног достојанства, у конкретном случају је остварен и овај елемент кривичног дела из чл. 142 КЗ СРЈ.

Чланом 4 став 1 Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II од 08.06.1977. године) предвиђено је да сва лица која не узимају директно учешће или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода била ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани; да ће она ће у свим приликама бити хумано третирана, без икакве дискриминације и да је забрањено наређивати да не сме бити преживелих док је ставом 2 е) истог члана прописано да јесу и остају забрањена у свако доба и на сваком месту вређање људског достојанства, нарочито понижавајући и деградирајући поступак, силовање, принудна проституција и сваки облик недоличног напада.

Неспорно је утврђено да је па територији Републике Хрватске која је формалноправно критичном приликом још била у саставу тадашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ) постојао оружани сукоб и то између снага ЈНА и Добровољачких јединица с једне стране и организоавних одужаиих формација тзв. Збора народне гарде (ЗНГ) и МУП Хрватске с друге стране. Радило се о немеђународном оружаном сукобу јер је Република Хрватска међународно призната као самостална држава 15.02.1992. године, када ју је признала Евронска заједница. Наведено је фактички неспорна и општепозната чињеница, правна претпоставка, коју, на послетку, потврђују баш сви учесници у поступку, окривљени и сведоци, и коју нико ни на који начин није оспоравао нити довео у питање.

Ценећи природу овог оружаног сукоба, који се водио између наоружаних формација на територији Републике Хрватске, по мишљењу суда, радило се о унутрашњем оружаном сукобу који је био довољног обима и интензитета да би се могла применити правила међународног ратног права садржана у члану 3 Женевске конвенције о поступању са грађанским лицима за време рата (IV Женевска конвенција) који се односи и на сукобе који немају међународни карактер и који обавезује сваку од страна у сукобу, да у случају оружаног сукоба који избије на територији једне од страна уговорница, примењује одредбе овог члана, као и правила Допунског пропокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II). Члан 3 је заједнички за све четири Женевске конвенције и применљив је на оружане сукобе уопште. Дакле, ностојање ових елемената, као и околност да њихово постојање странке ни једним доказом не само да нису оспориле нити довеле у питање, већ су их и потврдиле, условило је у потпуности примену цитираних материјалних прописа.

Нексус је неопходни и саставни елемент сваког оваквог кривичног дела, где за његово постојање није неопходно да се инкриминисани догађај збио у самим ратним дејствима, већ да је догађај био тесно новезан са ратним сукобом. У конкретном случају, и сви учесници овога поступка су то потврдили, непријатељства и сукоби супротстављених страна су све време ностојали, окривљени који је у више наврата долазио у породичну кућу која се налазила у тада [REDACTED] улици у Вуковару, где је оштећена била привремено смештена, припадао је војној јединици која је учествовала у сукобу на страни српског народа, а оштећена је припадала хрватском народу који је био у сукобу са српским, те је отуда нексус очигледан, јер су све набројане околности утицале на оптуженог да предметно кривично дело изврши, па и шире од тога, да га управо оне мотивишу на извршење. И још више од тога, да није било ратних прилика и борбених дејстава, критични догађај се не би ни одиграо.

Оштећена [REDACTED] је у време извршења кривичног дела по дефиницији била цивилно лице, није припадала ни једно војној формацији, на ма који начин, није била наоружана, нити униформисана. У тренутку извршења она се налазила у породичној кући која се налазила у тада [REDACTED] улици у Вуковару, где је била привремено смештена. Ни једним исказом било ког учесника у поступку њеп статус цивила није на ма који начин оспораван, а као мили оспорен.

Да је окр. Јован Радап за време оружаног сукоба немеђународног карактера на територији Републике Хрватске, односно конкретно да је током октобра и новембра месеца 1991. године био припадник Територијалне одбране у Вуковару, утврђено је на основу исказа окривљеног Јована Радана који је навео да је у критичном периоду био мобилисан од стране Територијалне одбране, односно да су га мобилисали и обукли чим су ослободили део његовог града, да је по распореду био обезбеђење „Веленромета“, да је после тога ишао у „Вутекс“, да је био и у обезбеђењу „Вниарије“ и

„Модатекса“, да је био радна јединица, заштитни вод те да је од опреме имао полуаутоматску пушку, а од одеће тенковску јакну, каро сечену, СМБ обичну и војничке панталоне, као и да је на подручју Вуковара боравио до нада, до 18. када су изашли сви цивили, исказа оштећене [REDACTED] која је навела да је окривљени био у СМБ униформи, да је на глави имао капу са звездом петокраком и да је био наоружан, као и исказа сведока [REDACTED] која је навела да је први пут видела Јована Радана почетком листопада 1991. године, да је био обучен у СМБ униформу и да је био наоружан пиштољем.

Припадност извршиоца оружаним снагама, као његово својство у извршењу кривичног дела, није прописано законом и није битан елеменат предметног кривичног дела, што је видљиво већ из прве речи законског описа кривичног дела, која гласи „ко“, дакле свако, без обзира на својство, иако се поједине радње набројане у опису нужно не могу извршити без потребног својства извршиоца, већ ова околност служи само као помоћна чињеница за утврђење одлучне, а то је да је кривично дело извршено у контексту ратних сукоба, што представља често спомињани нексус, диференцију специфику ове врсте кривичних дела.

Чињенично стање у погледу кривичноправних радњи учињених од стране окр.Јована Радана, а на штету [REDACTED] утврђено је из следећих изведених доказа и то:

-пре свега исказа саме оштећене која је навела да је током непријатељске агресије на Вуковар била у породичној кући својих суседа [REDACTED] са мужевљевим деслом, да су 20. листопада 1991. год. у улицу упали наоружани припадници непријатељских снага, обучени у шарене униформе, извели их из подрума и одвели у „Велепромет“ где су је испитивали, да су је након што је преноћила у некој затвореној просторији, поново испитивали, да ју је [REDACTED] одвео из „Велепромета“ у неку кућу где је пре био фризерски салон, да је други дан њеног боравка у тој кући у исту ушао један мушкарац, наоружан, у СМБ униформи, са капом са звездом петокраком на глави, да ју је питао како се зове и презива, да му је она рекла да се зове [REDACTED], да ју је он питао да није можда [REDACTED] и зашто лаже, да му је рекла искрено да су јој рекли да се тако представи, да јој је казао да јако добро зна њеног мужа, свекра и свекрву, да се представио именом Јовица Радан, да је исти дан, када је пао мрак, поновно у кућу дошао Јовица Радан, да ју је испитивао о личним стварима и да ли је трудна, да је на њен одговор да мисли да није рекао да је то још боље јер Хрватице треба све јебати, да рађају српску децу, да је стајао поред врата, а она између стола и кревета, да јој је рекао да се скине и да би могао употребити силу, показујући при томе пиштољ, и довести још њих 10 па да заврши као и [REDACTED] у кући поред, да је уз себе имао и пушку коју је одложио поред врата, да је плакала, кукала и говорила му да није ништа скривила, да се он на то није освртао већ да је почео да се скида, да је насрнуо на њу и натерао је да се и она скине, да је легао на њу на кревету и ставио свој полни орган у њен, да не зна ни сама колико је то трајало, да је осећала да се одвојила од свог тела, да се он само истресао и померио, да је наставио да се дере на њу јер је плакала, да јој је поново претио довођењем неких његових уколико не буде била послушна, да ју је силовао још два или три пута, да га се није тицало што су у кући и неки други цивили, [REDACTED], један деда [REDACTED] као и једна госпођа која је живела поред „Велепромета“ и која је имала болесно дете, да их је само знао растерати, да је Јовица Радан био тамнопут, да је имао црну косу, да није имао браду и бркове, да је изгледао доста старије од ње, да је био висок и јаке телесне грађе, да се

пре номенутих догађаја мисли окривљени није представљао именом, да је 1996. или 1997. године на ХРТ био снимак Вуковара и да га је видела на телевизору, онаквог какав је био, да је писало како се зове, да га је тада препознала, те да не би знала да га није видела на телевизији.

-исказа сведокиње [REDACTED] која је навела да зна Јована Радана, али да га не зна од пре рата већ да га је први пут видела почетком листопада 1991. године када је силована од стране [REDACTED], којом приликом је била присиљена да изабере између Јована Радана, [REDACTED] и [REDACTED] који ће је силовати, да је Јована Радана, био средњег раста, црн, обучен у СМБ униформу и наоружан пиштољем, да је, пар дана после њеног силовања, добро чула да ли од [REDACTED] или [REDACTED] или неке треће особе, није сигурна, да Јован Радан одлази код [REDACTED] и да пролази исто као она, односно да је Јован Радан силовао [REDACTED], да је сто посто сигурна да су споменули [REDACTED] као жртву силовања од стране Јована Радана, да је тада први пут чула за име [REDACTED] које јој се усекло у памћење доживотно и да зато зна шта јој се догађало, јер су се они једноставно хвалили међу собом шта који којој ради.

-исказа сведокиње [REDACTED] која је навела да су 02. студеног 1991. године у породичну кућу у којој је живела са супругом и два сина, дошли припадници ЈНА и њу одвели у војарну, где су је испитивали, да су је 03. студеног одвели на „Велепромет“ где ју је испитивао мајор или капетан [REDACTED] који јој је пакон тога показао и рекао да иде у једну кућу која се налазила удаљена три куће од „Велепромета“ у смеру центра града, да се сећа да се та улица пре рата звала [REDACTED] и да су у дворишту те куће биле просторије у којима је био фризерски салон, да је у тој кући видела [REDACTED] која се такође налазила у њој по [REDACTED] заповеди, да је са [REDACTED] био њен син [REDACTED] који је био особа са посебним потребама, један старији деда [REDACTED] и једна девојка средњег раста, да се сећа да се та девојка врло кратко задржала у кући, десетак дана, да је све време боравила у једној соби и да је врло мало излазила из ње, да се сећа да је једног дана дошао у кућу непознати војник у СМБ униформи и да је само прошао кроз кухињу где се налазила она, [REDACTED] и њен син и да је отишао у собу где се налазила та млада девојка, да је врата собе затворио и сећа се да га није било јако дуго, да је касније са [REDACTED] причала о том војнику, да јој је [REDACTED] рекла да је он већ пар пута долазио код њих у кућу и да би сваки пут само ушао и отишао у собу где се налазила та девојка.

-исказа сведокње [REDACTED] која је навела да из виђења познаје Јована Радана, да се сећа да га је први пут видела почетком листопада 1991. године на „Велепромету“ где је [REDACTED] одвео њу, [REDACTED] и [REDACTED], да их је Јован Радан питао шта оне ту раде, након чега је продужио даље, да су их испитивали и након тога одвели у једну зграду са отприлике 5-6 стапова, која се налазила на удаљености од око 100 метара од „Велепромета“, да су све три биле заједно у подруму те зграде, да је у тај подрум свакодневно неко од припадника ТО улазио и излазио кад год је хтео, да се сећа да је једног дана дошла и мушка особа падимка [REDACTED], у СМБ униформи, да је био и наоружан, да им је [REDACTED] рекао да се у кући поред њих налази једна млада девојка презимепа [REDACTED], да је једног дана чула [REDACTED] како је причао са пеким [REDACTED] који је такође био у СМБ униформи како неко долази код [REDACTED] у ту кућу, да се такође сећа да је једном чула разговор између [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] у ком спомињу како Јовица одлази код [REDACTED], али да није чула због чега, да је тек након рата, када се вратила у Вуковар 2000. године чула приче да је [REDACTED] силована, али није чула од стране кога.

-Записника о препознавању особа Полицијске поставе Опатија број: 511-09-77-03/4-238/2001 од 11.10.2001. године из ког је утврђено да је оштећеној [REDACTED] предочена „фотодокументација очевидца“ односно шест фотографија, након чега је оштећена изјавила да препознаје особу под редним бројем 4, (фотографија окривљеног Јована Радана) по облику лица, али да није био тако дебео.

-Антрополошког вештачења обављеног од стране судског вештака др Марије Ђурић Срејић од 09.04.2025.године из ког је утврђено да је вештачење извршено на основу фотографије број 4 из „Фотодокументације очевидца“ МУП Р.Хрватске број: 511-09-77-03/4-238/2001 од 11.10.2021. године, фотографија окр. Јована Радана из његових личних докумената из 2011. и 2015.године, које се налазе у списима предмета као и његових фотографија сачињених 08.04.2025.године у просторијама Медицинског факултета у Београду, да је обављена упоредна морфолошка анализа карактеристика лица између особа на наведеним фотографијама, те да није уочена ниједна морфолошка карактеристика лица која искључује могућност да су окривљени и лице на фотографијама исте особе, као и да се, на основу уочених сличности изнетих у упоредној анализи морфолошких одлика лица особе приказане на фотографијама из списка предмета и фотографија окр.Јована Радана сачињених у просторијама Медицинског факултета у Београду 08.04.2025.године, може са великом вероватноћом закључити да су особа на фотографији број 4 из „Фотодокументације очевидца“ и окривљени исте особе.

-исказа судског вештака др Марије Ђурић Срејић који је дала на главном претресу дана 17.09.2025.године када је навела да нема ништа да дода или промени антрополошком вештачењу од 09.04.2025.године. На посебна питања браниоца окривљеног, навела је да антрополошко вештачење значи поређење телесних карактеристика неке две особе које су предмет вештачења, било да су у питању две живе особе или две фотографије или два снимка, да се исто ради и на основу фотографија, те да су фотографије које је она направила, свакако фотографије особе која је старија у односу на друге фотографије, да је фотографија по а) направљена раније од фотографија под б) и ц) али да приликом вештачења није приметила ништа упадљиво што би коментарисала.

Суд је у потпуности прихватио наведено вештачење, наставши да је исто аргументовано, јасно, детаљно образложено и дато у свему у складу са правилима струке и науке, имајући при томе у виду да на овако дат налаз и мишљење ниједна од странака није имала примедби, а имајући при томе у виду да је вештак на питања браниоца дао јасне, аргументоване и детаљно образложене одговоре.

Јасно је да је кључни и најважнији доказ за оптужбу сведочење [REDACTED], обзиром да по природи ствари сведока-очевидца критичног догађаја у соби куће у [REDACTED] улици у Вуковару, где је оштећена била привремено смештена, а између ње и оптуженог није било нити постоје материјални трагови догађаја како је у оптужници у том делу описан, у виду њених телесних повреда и слично. Како је оптужени негирао да је до икаквог његовог сусрета са њом уопште дошло, на самим тим и обљубе под присилом, суд је њен исказ ценио са посебном напњом и највећом критичношћу, те је исти прихватио и оценио да је веродостојан, убедљив, животно логичан и уверљив и доследан и детаљан кроз све фазе кривичног поступка. Суд је имао у виду да је оштећена [REDACTED] званично и за овај кривични поступак испитана 21 годину после догађаја (пред тужилаштвом у Осијеку), након тога још десет година касније, по замолници ТРЗ, а све укупно 33 године од критичног догађаја, на главном претресу, те је имао могућност да има, посредством видеоконференцијске везе,

непосредан увид у њено сведочење у коме је раније исказе потврдила и оставила утисак да њено сведочење није пристрасно и мотивисано жељом за осветом без обзира према коме или некаквом материјалном, или друге врсте, користи, обзиром да је оштећена навела да што се тиче имовинскоправног захтева не тражи ништа. Евидентно је да у сва три наврата оштећена није тврдила да је оптужени према њој применио изразиту силу, претходно да би обљубу остварио што је у оваквој ситуацији могла да учини, и поред претходне опомене да је дужна да говори истину итд. и положене заклетве, што је посебно утицало па уверљивост њеног казивања и описивања критичног догађаја, као и последица које је исти на њу имао.

Од посебног значаја је чињеница да је оштећена препознала окривљеног, прво на телевизији 1996. или 1997. године, наводећи да је, када га је видела моментално блокирала и да су јој се ноге одсекле, да је писао његово име и презиме, те да је тако сазнала поново како се зове, јер је била заборавила, а и касније у полицији 2001. године, када јој је предочена фотодокументација очевидна у којој се међу шест фотографија налазила и фотографија окривљеног Јована Радана под редним бројем 4, након чега је оштећена препознала особу под редним бројем 4, наводећи да га је препознала по облику лица, али да није био тако дебео, те напослетку и на главном претресу након што јој је суд предочио записник о препознавању особа нолиције постаје Опатија, број 511/09-77- 03/4-238/01 од 11.10.2001. године, када је навела, да с обзиром на њено памћење можда личи на број 4.

Посредно, како је то напред наведено, суд је нашао да је њен исказ практично потврђен исказом сведокиње [REDACTED] која је навела да зна Јована Радана, али да га не зна од пре рата већ да га је први пут видела почетком листопада 1991. године када је силована од стране [REDACTED], којом приликом је била присиљена да изабере између Јована Радана, [REDACTED] и [REDACTED] који ће је силовати, да је Јована Радана, био средњег раста, црн, обучен у СМБ униформу и наоружан пиштољем, да је пар дана после њеног силовања, добро чула да ли од [REDACTED] или [REDACTED] или неке треће особе, није сигурна, да Јован Радан одлази код [REDACTED] и да пролази исто као она, односно да је Јован Радан силовао [REDACTED], да је сто посто сигурна да су споменули [REDACTED] као жртву силовања од стране Јована Радана, да је тада први пут чула за име [REDACTED] које јој се усебло у памћење доживотно и да зато зна шта јој се догађало, јер су се они једноставно хвалили међу собом шта који којој ради. Према томе, исказ сведокиње [REDACTED] се уклапа у исказ оштећене, допуњује га и са њим чини уверљиву и логичну целину, те га је суд прихватио као поуздан.

За суд није био неуверљив исказ оштећене обзиром да о критичном догађају није причала ником јер је иста несумњиво особа из конзервативне средине, очигледно патријархалног васпитања и свако признање овакве врсте, да је доживела силовање, особито са навођењем детаља, за њу је посебна непријатност, чин највеће деликатности, са последицама по њену личност и друштвени статус у постојећим социјалним условима, чак праћено стигматизацијом, о чему је сведокиња [REDACTED] навела да су сматране „курвама четничким“ што особито указује на истинитост њеног исказа због чега му је суд и наклонио нуну веру.

Суд је имао у виду да је оштећена у свом исказу датом у Жунанијском суду у Осијеку дана 06.просинца 2022.године навела да је окривљеног препознала на телевизији, али да га је препознала и у Опатији 2000. или 2001. године када ју је полиција позвала на пренознавање, да је тада видела слике на столу и да је пренознала његову слику, те да може да каже да је то особа коју је видела 1996. или 1997.године на

телевизији када се појавило његово име и презиме, као и да је такође у свом исказу на главном претресу навела да је окривљеног 1996. или 1997. године видела у емисији на телевизору и да је тада моментално блокирала, да су јој се ноге одсекле, да мисли да је стајао испред „Велепромета“ и причао како се „Велепромет“ обнавља те да је писало испод како се зове, као и да је тада био, лично, онакав какав је био и у време критичног догађаја, јер је прошло само пар година, те да га није видела на телевизији не би знала. Такође је навела да је Записник о зајимању казнене пријаве, са њеним потписом из 2001. године из опатијске полиције, када је први пут била, да је видела више фотографија, а међу њима и ону коју је препознала, да није нико од ње тражио да гледа, да су се наљутнели што је то уопште гледала, као и да су фотографије биле мале и истог формата, али да је, како је улазила и летимично погледала, снимила њега.

Такође, суд је имао у виду да је оштећена, након што јој је на претресу предочен записник о препознавању особа полиције постаје Опатија, број 511/09-77- 03/4-238/01 од 11.10.2001. године, навела да мисли да је њеп потпис на дну друге стране тог записника, али да се не сећа тог препознавања, а затим и када јој је предочена фотодокументација очевидна, МУП Републике Хрватске, Полицијске постаје Опатија од 11. октобра 2001. године, да је навела да када је била први пут, нису биле велике фотографије већ мале ситне, на неком столићу са стране, те да се великих уопште не сећа, као и да с обзиром на њено памћење можда личи на број 4, али да не би могла са сигурношћу да потврди јер је давно то било.

Стога, бранилац оптуженог је основано истицао да је сведокиња [REDACTED] изјавила да то што је видела више фотографија у полицијској постаји Опатија 2001. године, а међу њима и ону коју је препознала није нико од ње тражио да гледа и да су се они наљутнели што је то уопште гледала, међутим суд је нашао да наведене чињенице не компромитују исказ оштећене и да не доводе у сумњу крајњи закључак да је извршилац управо опт. Радан, обзиром да је Записник о препознавању особа Полицијске постаје Опатија број: 511-09-77-03/4-238/2001 од 11.10.2001. године састављен од стране несумњиво овлашћених службених лица, на службеном обрасцу, а да потпис њеног имена и презимена не одудара очигледно од других, неспорно њених потписа на другим документима у списима, због чега га је суд у потпуности прихватио, не прихвативши тезу браниоца да се ради о незаконито прибављеном доказу.

Суд истиче да је уочавање, памћење и препознавање оптуженог од стране оштећене тим пре убедљивије обзиром да је навела да је окривљеног 1996. или 1997. године видела у емисији на телевизору и да је тада моментално блокирала, да су јој се ноге одсекле. Суд је оценио да је слабије сећање и немогућност да оптуженог сада препозна, што је истакла на самом почетку њеног сведочења, сасвим разумљиво с обзиром да се критични догађај збио пре више од 33 године и да се стога може десити да је заборавила да је у полицији у Опатији била два пута те године односно да су јој се та два догађаја слила у један, а на питање управо јавног тужиоца навела је: „И да га видим данас на улици не би знала ко је“, по оцени суда потпуно искрено.

Како је напред детаљно наведено остали сведоци пису имали посебних и ближих сазнања о критичном догађају, а од извесног значаја био је исказ сведока [REDACTED] која је навела да се од 03. студеног 1991. године налазила у једној кући у улици која се пре рата звала [REDACTED] и да су у дворишту те куће биле просторије у којима је био фризерски салон, да је у тој кући била са [REDACTED], њеним сином [REDACTED] који је био особа са посебним потребама, једним старијим дедом [REDACTED] и једном девојком која се врло кратко задржала у кући и која је све време боравила у једној соби и да је врло мало излазила из ње, да се сећа да је једног дана дошао у кућу непознати војник у СМБ

униформи и да је само прошао кроз кухињу где се налазила она, [REDACTED] и њен син и да је отишао у собу где се налазила та млада девојка, да је врата собе затворио и сећа се да га није било јако дуго, да је касније са [REDACTED] причала о том војнику, да јој је [REDACTED] рекла да је он већ пар пута долазио код њих у кућу и да би сваки пут само ушао и отишао у собу где се налазила та девојка.

Суд је оценио да овакав исказ сведока, у чију непристрасност није имао разлога да сумња, такође потврђује оптужбу, а посебно је из овог исказа утврђен назив улице у којој је била кућа у којој се одиграо критични догађај. На такав начин суд је оценио и исказ сведокиње [REDACTED] која је навела да из виђења познаје Јована Радана, да се сећа да га је први пут видела почетком листопада 1991. године на „Велепромету“ где је [REDACTED] одвео њу, [REDACTED] и [REDACTED], да их је Јован Радан питао шта оне ту раде, након чега је продужио даље, да су их испитивали и након тога одвели у једну зграду са отприлике 5-6 станова, која се налазила на удаљености од око 100 метара од „Велепромета“, да су све три биле заједно у подруму те зграде, да је у тај подрум свакодневно неко од припадника ТО улазио и излазио кад год је хтео, да се сећа да је једног дана дошла и мушка особа надимка [REDACTED], у СМБ униформи, да је био и наоружан, да им је [REDACTED] рекао да се у кући поред њих налази једна млада девојка презимена [REDACTED], да је једног дана чула [REDACTED] како је причао са неким [REDACTED] који је такође био у СМБ униформи како неко долази код [REDACTED] у ту кућу, да се такође сећа да је једном чула разговор између [REDACTED] и [REDACTED] у ком спомињу како Јовица одлази код [REDACTED], али да није чула због чега, те да је тек након рата, када се вратила у Вуковар 2000. године чула приче да је [REDACTED] силовао, али није чула од стране кога.

С обзиром да се ради о сведоцима по чувењу, који не тврде да су видели оно зашта се причало да се дешавало, суд је нашао да овакви искази имају мању доказну снагу од претходно наведеног исказа оштећене и сведока [REDACTED], на које се логично надовезују.

Исказ сведока [REDACTED] чије је испитивање предложио бранилац оптуженог, није садржао чињенице које су у овом поступку имале значај, осим што је навео да су цивили били распоређени по околним приватним кућама јер није било смештаја на «Велепромету», да тамо нико није био заробљен већ да се на «Велепромету» на неки начин вршила тријажа ко ће у Србију, а ко за Хрватску, да је [REDACTED] познавао јер су одрасли у истом делу, да ју је на кратко видео баш у дворишту «Велепромета» када му је рекла да су распоређени по кућама око «Велепромета», да чека да се организује превоз, те да јој је муж погинуо и да је сама, да се не сећа да је још икад имао контакт са њом, да је Радана видео на «Велепромету», једном или два пута, а можда и више, не сећа се, да он [REDACTED] није испитивао, јер није ни имао надлежност да је испитује, да је то радила војна безбедност и да је само рекао људима који су били тамо да познаје жену, да јој је муж убијен и да је не малтретирају, већ да се понашају према њој као према Србима, те да ако било шта треба, питају њега, да не зна ни за бивши фризерски салон, ни где је она смештена, да му није позната [REDACTED] и да је део исказа у ком је навела да је била присиљена да изабере особу која ће је силовати између три особе, односно између Јована Радана, [REDACTED] и [REDACTED], чиста лаж, те да никад није био са Раданом и [REDACTED], као и да је све време био у Београду, на Бањици, од 03.11. до 18.11. Наведени сведок је на неки начин сведочио и о карактеру оптуженог обзиром да је навео да зна да је Радан Јовица био породичан човек који има дете и дивну жену и да потиче из партизанске фамилије, часне и поштене, да је био частан и угледан привредник, да је радио у «Вутексу», као и да не може да га споји са тим да је рекао [REDACTED], како је наведено у оптужници, да Хрватице треба све јебати да рађају

српску децу, јер колико зна то није његов вокабулар. Овај сведок је претходно прописно упозорен да не мора одговарати на поједина питања ако је вероватно да би тиме себе изложио кривичном гоњењу или тешкој срамоти, сходно чл.95 ст.2 ЗКП, али и поред тога је разумљиво да је тврдио да је неистинит исказ [REDACTED] у делу у ком је он поменут и суд је оценио да његов исказ у целини не побија исказ оштећене и сведокиње [REDACTED].

Са посебном пажњом суд је ценио исказ сведока-оштећене [REDACTED], па је исти прихватио као јасан, истинит и непристрасно дат, будући да по мишљењу суда нема разлога неосновано да терети окривљеног, већ је искрено испричала оно чега се сећа. Приликом оцене њеног исказа, суд је имао у виду да је кривично дело које је предмет овог поступка учињено пре 34 године те је немогуће очекивати да се о свим појединостима догађаја и хронологији изјашњава сваки пут на исти начин јер би у супротном по мишљењу суда, баш то упућивало на закључак да је припремана за потребе поступка. Протек времена о догађају јасно доводи до немогућности да се исприча иста прича, са истим детаљима, што значи да се могу заборавити или помешати неки детаљи самог догађаја, посебно они детаљи који ни по чему нису карактеристични, да би их памтила толики дуги временски период, али што не значи да је услед тога нужно обеснажено њено сведочење о главним и одлучним чињеницама, да не говори истину, а ситне неподударности обавезно цео исказ чинити непоузданим. Суд је стога посветио посебну пажњу анализи исказа сведока не дозволивши да се уколико се појави сумња у веродостојност и поузданост њеног исказа, то тумачи на штету окривљеног.

Нашавши да је са потребном извесношћу у смислу чл.2 ст.1 тач.20 ЗКП доказана основна чињеница да је опт.Радан у време и на месту како му је оптужницом стављено на терет извршио обљубу над двадесетдогодишњом [REDACTED] на начин како је то она описала, суд је разматрао правно питање да ли такав чин треба сматрати силовањем које је једно од радњи изричито предвиђено као радња извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ. Неспорно је, то ни сама оштећена не тврди да је оптужени критичном приликом према њој директно применио физичку силу више него да је „насрнуо на њу“, нити тврди да је она пружала било какав отпор, физички или на било који други начин, при чему је оштећена навела да јој је окривљени претио показујући пиштољ и говорећи да ће довести још њих 10 па да заврши као и [REDACTED] у кући поред, уколико не учини оно што од ње тражи, међутим и да није предузимао наведене радње и изговарао поменуте речи, суд је нашао да опште околности које су критичном догађају претходиле и трајале и касније воде томе да је доказано да ју је оптужени на полни однос присилио, користећи постојање ових околности које су и њој и њему неспорно познате, а то су да је у току рат (оружани сукоб немеђународног карактера), да српска страна у датом тренутку има потпуну оружану контролу над тереном на коме се оптужени и оштећена налазе, да је оптужени наоружани припадник Територијалне одбране, да је оштећена, практично у заробљеништву, тако да је фактички потпуно немоћна да се супротстави, те с обзиром на све ово суд оцењује да је оштећена [REDACTED] имала сасвим оправдане разлоге да се, боји за свој живот и услед тога да никакав отпор не пружи нити изрази и поред изостанка веће физичке силе од стране оптуженог, а да овакву обљубу није желела и према њој је имала менталну резерву.

Код кривичног дела силовања, иначе, доктринарно, нужен отпор жртве није услов за постојање кривичног дела и примена силе није по себи елемент кривичног дела силовања, наведено кривично дело је извршено и у случајевима када не постоји никакав физички отпор, ако жртва, услед напада извршиоца, места извршења и осталих

околности, није била способна за пружање отпора нити су постојали икакви изгледи да отпором спречи силовање. Истовремено, пристанак на однос, како га закон предвиђа, мора бити дат добровољно, изражен слободном вољом жртве, а процењује се на основу контекста околности догађаја, тако да представља фактичко питање. Суд овде са највећом важношћу истиче да се ово односи на радње извршене у мирнодопско време, дакле под знатно другачијим околностима од оних у којима се [REDACTED] налазила тако да је нашао да је оправдана и на закону заснована теза Јавног тужиоца да је критичном приликом она силована.

Описи тегоба које је оштећена осећала након критичног догађаја – да пар година након рата није била баш нормална, да се правила да јесте, али да је психички била тотално, те да је 35 година нокушавала да макне и заборави, да није ни причала о томе дуго година, јер није знала коме да кука, па је било боље да ћути, да је њена мајка, када су се среле пред крај 1991. године видела да са њом нешто није у реду, али је рекла: „Па шта, нек је жива глава“, тако да се није ником жалила, да је свекрви рекла након можда десетак година, не пре, да ју је било срамота и да се са тим носила како је могла, да је било довољно да се погледа са [REDACTED], са којом је живела у кући, и да спусте погледе, па да знају колико је сати, те да је у полицији први пут причала о томе шта јој се десило, логично и уверљиво подупиру закључак суда да се критични догађај мора сматрати силовањем.

Код свих ових напред наведених доказа којима је потврђена оптужба, суд је оценио да није од утицаја на поузданост закључка у донетој пресуди чињеница да не постоји медицинска документација о гинеколошком прегледу оштећене [REDACTED], након критичног догађаја.

У погледу времена и места извршења суд је нашао да се ови битни елементи кривичног дела не могу утврдити прецизније него како је оптужено, налазећи да је за утврђивање ових чињеница то сасвим довољно.

Суд је на главном претресу дана 17.09.2025. године одбио предлог Јавног тужиоца за ратне злочине да се прочита вештачење о психијатријском прегледу жртве [REDACTED] од 20.05.2024. године од стране сталног судског вјештака др сц. Ивана Пожгаина из Осијека и њена изјава о имовинско-правном захтеву од 16.04.2024. године дата на записник пред ЖДО у Осијеку, а које је јавни тужилац предао суду на ранијем главном претресу, с обзиром да овакво вештачење није наредио овај суд а на истом се заснива ова изјава и да се након тога сасвим јасно изразила на главном претресу одричући се од било какве накнаде штете, тако да су ови предлози за доказе настали у поступку нетражене међународне правне помоћи, те имају ове формалне недостатке.

На истом главном претресу суд је одбио предлоге бранилаца оптуженог да се на основу чл.407 ЗКП из списка предмета издвоје као незаконити докази записници о препознавању лица налазећи да законитост овог доказа, који је достављан два нута, тужилаштву и суду, није доведена у питање, а ради се о овереним фотокопијама, при чему на записнику постоји потпис оштећене, одмах извод њене изјаве о препознавању коју је очигледно својеручно унело овлашћено службено лице које је и све остале рубрике овог записника попунило, а на основу чл.395 ст.4 ЗКП да се као сведоци позову и испитају потписници записника о препознавању лица, ОСЈ [REDACTED] и [REDACTED], налазећи да се реално не може очекивати да би ова лица могла да пакон 24 године пруже више детаља и објашњења о настанку оваквог записника, те би усвајање истог водило беспотребном одуговлачењу поступка, затим из истог разлога да се као сведоци испитају [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

██████████, мајор ██████████, ██████████ и ██████████, обзиром да исти немају директну везу са предметним кривичним поступком, односно да се не може основано очекивати да би њихови искази допринели утврђивању битних чињеница, као у случају сведока ██████████, при чему очигледно ни предлагач не зна за адресе ових лица.

Такође, суд је одбио предлоге одбране да се изврши вештачење фотографије оптуженог уз записник о препознавању лица о евентуалним изменама исте и дигиталним манипулацијама наредивши уместо тога, напред наведено, антрополошко вештачење, по службеној дужности, налазећи да је потребно на тај начин утврдити да ли постоји идентитет и континуитет оспорене фотографије са променама изгледа оптуженог са временом, као и да се од Републике Хрватске - Жупанијског суда у Осијеку прибаве списи и комплетан предмет 7К-РЗ-20/2012-38, јер је путем међународне правне помоћи од тог суда прибављена правомоћна пресуда од 21.05.2020.године којом је против опт.Јована Радана одбијена оптужба да је починио казнено дело против РХ-оружану побуну из чл.235 ст.1 КЗ РХ, према Закону о опћем опросту, имајући у виду да наведена пресуда нема никакве везе са предметним кривичним поступком-силовањем ██████████, а истим путем је суд обавештен да других казњених поступака против истог лица нема.

И напослетку, суд је на главном претресу 28.10.2025.године одбио предлог бранилаца оптуженог да се на главном претресу, а путем видео конференцијске везе као сведоци испитају ██████████ и ██████████ из Вуковара, с обзиром да је Жупанијски суд у Осијеку овај суд обавестио 16.децембра 2024.године да су сведокиње изјавиле да неће приступити суду ради видео конференцијске везе, имајући у виду њихову животну доб и нарушено здравље, због чега је суд одлучио на основу члана 406 став 1 тачка 1 и члана 405 ЗКП, а имајући у виду и садржину њихових ранијих исказа да исте, које су дале у Жупанијском државном одвјетништву у Осијеку треба прочитати, при чему је имао у виду да наведене сведокиње нису оштећене и нису очевици критичног догађаја, а процењујући нре свега и с обзиром на до тада већ изведене доказе да читање исказа ове две сведокиње са записника неће битно осујетити оптуженог у његовом праву на одбрану, при чему је најзначајније што је на главном претресу, као најважнији сведок испитана оштећена ██████████.

Дакле, оптужени је користећи униформу коју је добио као припадник војне формације и статус припадника војне формације већинског народа на том подручју те, посебно, наоружање које припада особи његовог статуса, стекао, у том тренутку недостижну, супремацију над цивилим становништвом мањинске, хрватске, националности, што му је пресудно омогућило да изврши кривично дело. Ово посебно и због чињенице да је оштећена, као жртва, била без икакве заштите, дословно препуштена милости оптуженог, а она ни једним поступком, на ма који начин није изазвала поступке оптуженог, понашајући се потпуно у складу са његовим захтевима и наредбама.

Поводом изнетог, након оцене свих изведних доказа, сваког засебно и у односу са осталима, оцењујући у том смислу и материјалну одбрану окривљеног, суд није прихватио наводе његове одбране да није извршио предметно кривично дело, налазећи да је неистинита и срачуната на избегавање своје кривице те да је побијена наведеним убедљивим доказима, за које се не може закључити да су усмерени према српском народу у Републици Хрватској у целини, нити националним пензијама или материјалним надокнадама за жртве рата. Овако нешто не може се утврдити посебно за ошт. ██████████, унаво због њеног дугог оклевања да јавно говори о критичном

догађају, чињенице да је навела да постала корисник програма помоћи жртвама ратних збивања Републике Хрватске, која им је давала неку материјалну накнаду, тек пре десетак, можда и више година, али свакако после давања исказа, те није уверљиво да би јој некаква једнократна или периодична материјална накнада као жртви силовања била посебно значајна и да би утицала на њену савест, а напослетку овом суду је директно изјавила да имовинскоправни захтев нема.

На основу свих изведених доказа суд је на несумњив начин утврдио да је окривљени током октобра и новембра 1991.године, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба и то немеђународног оружаног сукоба који је постојао у Републици Хрватској, која се тада налазила у саставу тадашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, између Југословенске Народне Армије, Територијалне одбране, Добровољачких јединица са једне стране и организованих оружаних формација тзв.Збора народне гарде (ЗНГ) и Министарства унутрашњих послова Хрватске са друге стране, супротно чл. 3 ст. 1 тач. ц), чл.27 ст.2 IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године и члапа 4 став 2 тачка е) Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949.године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), као припадник Територијалне одбране, три пута извршио силовање над цивилном [REDACTED], тако што је у више наврата долазио у породичну кућу која се налазила у тада [REDACTED] улици у Вуковару, где је оштећена била привремено смештена те је три пута принудио на обљубу оштећену употребом силе и претњом да ће непосредно напасти на живот и тело оштећене тако што је увек долазио наоружан, па је приликом првог доласка запретио оштећеној да може довести још људи да је силују уколико се буде опирала, питао је да ли је трудна и рекао да „Хрватице треба све јебати да рађају српску децу“, те се скинуо и насрнуо на оштећену, насилно јој скинуо одећу, легао преко ње па на снлу ставио свој полни орган у њен, да би се након обљубе обукао и отишао, те је након тога још у два наврата дошао у вечерњим часовима у кућу у којој је била оштећена, наоружан и у униформи, па би се сваки пут скинуо, насилно скинуо оштећену и легао преко ње те ставио свој полни орган у полни орган оштећене, након чега се по обављеном чину облачио и одлазио.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, а ценећи психички однос окривљеног према извршеном кривичном делу, суд је закључио да је окривљени био свестан свог дела, те да је хтео његово извршење, из чега произилази да је кривично дело извршио са директним умишљајем као обликом виности, при чему окривљени не мора бити свестан да својим поступцима крши правила међународног права, с обзиром на то да повреда међународног права у опису предметног кривичног дела представља објективни услов за постојање инкриминације.

Подводећи утврђено чињенично стање, као и психички однос окривљеног према извршеном кривичном делу под правну норму, односно вршећи правну квалификацију, суд је закључио да се у радњама окривљеног стичу сва субјективна и објективна обележја извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ), јер се ради о најблажем закону који се у конкретном случају мора применити, па како нису постојале околности које би искључиле његову кривичну одговорност, суд га је огласио кривим.

Приликом одлучивања о врсти и висини кривичне санкције суд је ценио све околности из чл. 41 КЗ СРЈ које могу утицати да казна буде блажа или тежа, на је од олакшавајућих околности ценио чињеницу да је неосуђиван, што је утврђено из

извештаја из КЕ за окривљеног, затим његове личне и породичне прилике, чињеницу да је ожењен, као и да је прошло 34 године од извршења дела, при чему оптужени није битно допринео дужини трајања кривичног поступка пред овим судом, те да је стар 70 година у тренутку пресуђења и да је нарушеног здравственог стања, о чему постоји медицинска документација у списима предмета (stenosis valvulae aortae, hypertensio arterialis, cardiomyopathia, insufficientia valvulae mitralis, diabetes mellitus, hyperlipidaemia, obesitas из јуна 2024.године, катетеризација срца у августу 2024.године). Од отежавајућих околности ценио је пре свега околности под којима је предметно кривично дело извршено, безобзирно понашање оптуженог испољено током извршења кривичног дела, увредљиво и понижавајуће поступање према жртви те последице које су поводом тога за оштећену настале односно психичке тегобе које је описала. Имајући у виду све наведене околности на страни окривљеног суд га је применом чл. 38 и 41 КЗ СРЈ осудио на казну затвора у трајању од 7 година налазећи да ће се изреченом казном затвора у односу на окривљеног постићи сврха кажњавања у смислу чл. 33 КЗ СРЈ односно постићи циљеви како специјалне, да окривљени више не врши кривична дела тако и генералне превенције, да се други уздрже од њиховог вршења, те да се на овакав начин изражава адекватна друштвена осуда за учињено кривично дело, јача морал и учвршћују обавезе поштовања закона. Према томе, суд је нашао да је предлог јавног тужиоца у том погледу престој, обзиром да је за опт.Радана тражио казну затвора у трајању од изнад половине казне прописане за предметно кривично дело, а ближе максимуму прописане казне, а имајући у виду и праксу Одељења за ратне злочине, Вишег суда у Београду.

На основу члана 264 став 1 ЗКП у вези члана 261 ЗКП суд је обавезао окривљеног Јована Радана да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 87.514,00 динара, и то на име антропометријског вештачења износ од 57.514,00 динара и на име трошкова браниоца по службеној дужности у износу од 30.000,00 динара обзиром да су наведени трошкови били нужни и претходно исплаћени из буџета, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Приликом доношења овакве одлуке, суд је имао у виду и друге изведене доказе, као и наводе странака, али је с обзиром на несумњиво утврђено чињенично стање, наведене законске прописе, као и заузето правно становиште суда, закључио да исти нису од битног утицаја на евентуално другачије пресуђење у овој кривично-правној ствари.

Са свега изнетог, одлучено је као у изреци пресуде.

ЗАПИСНИЧАР
Нада Кнежевић

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Бојан Мишић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде може се изјавити жалба Апелационом суду у Београду, а преко овог суда, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.